

ABACÎRANUZI **Enshokolezi**

Ecitabu c'Abacîranuzi cirhumanyîsa kurhi Bene Israheli balekaga okuharâmya Nyamuzinda liguma liguma. Nyamuzinda abahà obuhane. Bene Israheli bamugalukira. Abacîranuzi baderhwa ntyo bulya bafungîre abantu na muli okwo kubafungira barhegeka amashanja. Bagahabûla amango g'itumba n'okugakûla omu ntambala. Abo batwî b'emanja barhaburhagwa na mukazi muguma. Obwôrhere n'ebijiro byâbo byo biyêrekana oku barhabà bo baguma. Boshi bahâbirwe eyo nshôkano na Nyamuzinda; Nyamuzinda acîshogabo mpu bacize olubaga lwage lw'Israheli.

Ecigabi cirhanzi ciyêrekîne oku okuyanka ecihugo c'e Kanani kwâli kuzibu, baciyanakaga bunyi bunyi. Amashanja ga ngasi lubero galwa amatumu, ngasi ishanja kwâlyo kwâlyo; gacîkûla omu mbaka erhi garhaluka olunda lw'entondo z'omu cihugo citagatîfu. Gayabirwa kwayanka ebishagala by'eburhambi bw'enyanja.

Eci citabu ciyûshûlwa na bigabi bibirhi. Burhanzi rhwanamanya kurhi abana ba Dani bakagibungabunga. Bwa kabirhi rhwanamanya emyanzi eyêrekîre amatumu balwaga na Bene Benyamini, n'okurhumanyîsa kurhi balibuzagya abantu b'omu Gibeya erhi bijiro byâbo bibi bwenêne birhuma. Ecitabu c'Abacîranuzi ciyigîriza Bene Israheli oku ago mababale

buli buhane erhi kuguza idini kurhuma n'oku okuhima kuli kugalukira Nyamuzinda. Ebigabi biri bisharhu:

1. Okuyanka ecihugo: cigabi 1, 1—3, 6
2. Akalamo k'Abacîranuzi: cigabi 3, 7—16, 31
3. Okuyûshûla: cigabi 17, 1—21, 25

Enshokolezi ntanzi: Bene-Israheli baj'iyûbaka e Kanâni

Yûda, Simoni, Kalebu n'Abanya-Keniti bayûbaka e Kanâni

¹ Erhi Yozwè abà amâfà*, Bene Israheli bagendidôsa Nyakasane, mpu: «Ndi muli rhwe warhangirhêra abanya-Kanâni anabahime?»

² Nyakasane anaciderha, erhi: «Yûda abè ye warhangigenda; lolà oku namuhà eco cihugo».

³ Yûda anacibwîra mwene wâbo, Simoni†, erhi: «nêci nagenda nâwe là, muli ogwo mulagi ohîrwe». Ntyo Simoni anacigenda naye.

⁴ Yûda anacirhabâla, na Nyakasane anacimuhà abanya-Kanâni, n'Abaperizi; ahima omurhwe gwa bantu bihumbi ikumi aha Bezeki.

⁵ Aho Bezek, banacishimanaho Adoni-Bezek, bamulwîsa banacihima abanya-Kanâni n'Abaperizi.

* **1:1 1, 1** Yozwe arhôzire ecihugo erhi kulwa ngasi mango kurhuma (cigabi ca 1-12), n'okuhà bene Israheli aha bayûbaka (cigabi ca 12-23), cikwône okurhegekwa kw'ecihugo n'okudêkerera kwa bene Israheli kwayishiribà erhi Yozwe âfîre. Olufû lwa Yozwè balushambîrekwo muli Yoz 24, 29-31; Bac 2, 8-10. † **1:3 1, 3** Yûda na Simoni nnina àlì muguma.

⁶ Adoni-Bezek akûla omulindi mpu akola ayâka, ci kwônene, bamuzîgagalakwo, n'erhi bamuhika kwo bamugwârha, bamutwa ebyunkumwe emaboko n'amanò manene emagulu‡.

⁷ Adoni-Bezek anaciderha, erhi: «Hali bâmi makumi gali nda§ bali batwe amanò manene emagulu, n'ebyunkumwe emaboko, bakazâgîrhôlogola ebiryo by'obuhungumukiza bw'oku cibo câni; oku nakazâgîjira kw'oku Nyamuzinda amangalulira». Bamuhêka e Yeruzalemu agendifirayo.

⁸ Bene Yûda banacirhabâlira Yeruzalemu, banacimugwârha, bamugeza oku boji bw'engôrho, n'olugo baludûlika muliro.

⁹ Enyuma z'aho, bene Yûda banaciyandagala, bagendilwîsa abanya-Kanâni bali bayûbasire omu ntondo Nêgebu n'e Shefela.

¹⁰ Yûda arhabâlira abanya-Kanâni bayûbakaga aha Hebroni, hakazagiderhwa burhanzi mpu Kiryati-Arba, banacihimayo Sheshayi, Ahimani na Talmayi.

¹¹ Kurhenga aho arhabâlira abantu bayûbakaga e Debiri, owakazagiderhwa mîra: Kiryati-Seferi.

¹² Kalebu anaciderha, erhi: «Owakantumirhira Kiryati-Seferi, akanamugwârha, nanamuhà omukazi: ye mwâli wâni Aksa».

¹³ Otnieli, mugala wa Kenazi, mulumuna wa

‡ **1:6 1, 6** Okwo kutwa ebyunkumwe emaboko n'amanò manene emagulu, kwâli kulonza mpu oyo mubisha arhacihashagikâlwa; ntyo arhankacimanyifôla amuherho. § **1:7 1, 7** Makumi gali nda: kuli kulonza okuderha oku bâmi banji bwenêne batûbirwe ebyunkumwe emaboko, n'amanò manene emagulu.

Kalebu, anacirhôla lulya lugo. Oku bundi, Kalebu anacimuhà omwâli Aksa mpu abè mukâge.

¹⁴ Erhi olya munyere ahika aha mwa Otnieli, ibà Otnieli amushumika mpu ajihûna ishwa emunda îshe ali. Olya mukazi erhi ahika, anacishonôka oku ndogomi yâge, Kalebu amudôsa erhi: «Bici oli?»

¹⁵ Naye nyamukazi anacishuza, erhi: Waliha nsengîre nâni enshobôlo, bulya ecihugo ca Nêgebu co wampîre; ompè nâni iriba ly'amîshi. Kalebu anacimuhà iriba ly'enyanya n'iriba ly'idako.

¹⁶ Bene Hobabu, omunya-Keniti, mulamu wa Mûsa, banacisôka kurhenga omu lugo lw'emirhandâ*, banacigenzikanwa na bene Yûda, omw'irungu lya Yûda eliri omu Nêgebu aha Aradi, banaciyûbaka haguma n'olubaga.

¹⁷ Yûda anacirhabâla na mwene wâbo Simoni, banacihima abanya-Kanâni bayûbakaga e Sefati, baherêrekeza olwo lugo, banaciluyîrika izîno lya Horma.

¹⁸ Yûda arharhônga Gaza n'ecihugo câge, Ashkeloni n'ecihugo câge, ciru na Ekroni n'ecihugo câge.

¹⁹ Nyakasane anayôrha ali na Yûda, na Yûda anacirhônga entondo yoshi, ci kwônene arhashaga okulibirhakwo abantu bayûbakaga omu kabanda ebwa kubà bâli bagwêrhe engâlè z'ebyûma.

²⁰ Hebroni banacimuhà Kalebu nk'oku Mûsa anali adesire, naye akungushamwo balya bagala basharhu n'Anaki.

* **1:16 1, 16** Olugo lw'emirhandâ yo e Yeriko: Lush 34, 3; Bac 3, 13.

21 Kuli balya banya-Yebusi bayûbakaga e Yeruzalemu, bene Benyamini barhabalibirhagakwo, n'abo banya-Yebusi bayûbakanwa na bene Benyamini aha Yeruzalemu kuhika ene.

Beteli agwa omu maboko g'abanzi.

22 Bene Yozefu nabo bakanya, barhabâlira e Beteli, na Nyakasane abà haguma nabo.

23 Bene Yozefu banacirhuma enyenzi e Beteli, lugo lwakazâgiderhwa mîra mpu: Luzu.

24 Abasirika bali buyenzi banacibona omuntu warhengaga omu lugo, banacimubwîra mpu: «Rhuyêreke kurhi rhwankahika muli lula lugo, n'aho rhwanakubabalira».

25 Naye abayêreka oku bajà muli olwo lugo, lulya lugo banacilugeza oku bwôji bw'engôrho, olya muntu bamuleka agenda n'omulala gwâge.

26 Oyôla muntu agendiyûbaka omu cihugo c'Abahiti; ayûbakayo olugo, anaciluhà izîno lya Luzu, lyo linakola libà izîno ly'olwo lugo kuhika ene. Amashanja g'olunda lw'emukondwè

27 Menashè erhahashaga okuhima Beti-Sheani n'emirhundu yâge, ciru n'oli Tanaka n'emirhundu yâge, ciru n'oli Dori n'emirhundu yâge, ciru n'abantu bayûbakaga e Ibleami n'omu mirhundu yâge, arhahashigihima abantu b'e Megido n'emirhundu yâbo; Abanya-Kanâni banazibuha mpu babêra omwo cihugo

28 Ci kwônene erhi Israheli abà akola ali muzibu, abo banya-Kanâni abagonya n'emikolo mizirho, ci arhabalibirhagakwo ciru n'ehitya.

²⁹ Efrayimu arhalibirhagakwo abanya-Kanâni bayûbakaga aha Gezeri, co cinarhuma abà nya-Kanâni banaciyûbakayo bonaye.

³⁰ Zabuloni arhalibirhagakwo abantu bayûbakaga e Kitroni, n'abantu bayûbakaga e Nahaloli; abo banya-Kanâni bayôrha bacîbêrîre emwâge, ci kwônene abagonya n'emikolo.

³¹ Aseri arhalibirhagakwo abantu bayûbakaga aha Ako, Abantu bayûbakaga e Sidoni, ciru n'oli abayûbakaga e Ahalabu, ab'e Akizibu, ab'e Helba, ab'e Afiki n'ab'e Rehobu.

³² Bene Aseri bayûbaka ntyo haguma n'abanya-Kanâni bali bayûbasire omu cihugo, ebwa kubà barhabalibirhagakwo.

³³ Nefutali arhalibirhagakwo abantu bayûbakaga e Beti-Shemeshi n'ahantu b'e Beti Anati naye anayôrha n'abanya-Kanâni hali bayûbasire omu cihugo; ci kwônene abo bantu b'e Beti-Shemeshi n'abantu b'e Beli-Anati, bashuba bantu ba kukazibakolera.

³⁴ Abanyamorenî banacigorha bene Dani omwo ntongo, bulya barhahashaga okuyandalira ebwa kabanda.

³⁵ Abanyamorenî banacîsêza okubêra aha Hari-Heresi, aha Ayayaloni n'aha Shaalbimi; ci okuboko kwa bene Yozefu kwabagonya, basêzibwa nabo okubashiga n'okukazibakolera.

³⁶ Ecihugo c'Abanyamorenî cîri kurhenga oku irango ly'Akrabimi, oku lya Sela n'enyanya.

2

Nyamubâho akalihira olubaga lwâge

¹ Ago mango malahika wa Nyakasane anaciy-isha burherema kurhenga e Gilgala kujà e Bokimi, anaciderha, erhi: «Niene namukûlaga e Mísiri nanamuhisa muli eci cihugo namulaganyagya na basho. Nali ndesire nti ntà mango ciru n'amaguma nankavuna endagâno yâni ninyu.

² Kandi naderha nti: na ninyu ntà mango mwacîshomagya mpu mwajira endagâno n'abantu b'eci cihugo, nti mukazikulumbya empêcro zâbo. Ci kwônene murhayumvagya izù lyâni. Bici ebi mwajizire?»

³ Nâni naderha nti: «ntacibalibirhekwo embere zinyu; bamuhorhaza na banyamuzinda wâbo, bayôrha murhego, kuli mwe».

⁴ Mw'ago mango, malahika wa Nnâmahanga abwîra bene Israheli ebyo binwa, olubaga lwayama, lwalaka.

⁵ Aho hantu, bahayîrika izîno lya Bokimi, n'aho banacirherekêreraho Nyakasane enterekêro.

Enshokolezi ya kabiri: Ebiyêrekîre amango g'abacîranuzi goshi

Okufà kwa Yozwè

⁶ Yozwè anacisengaruka olubaga, bene Israheli banacigenda, ngasi baguma bakanya bagendiyûbaka omu câbo cihimbi c'ecihugo bahâbagwa.

⁷ Elyo iburha lyoshi lyanacifa, lyajà emunda b'îshe bajire; n'enyuma zâbo hâyisha erindi iburha lirhayishigi Nyakasane, lirhayishigi

n'olukogo ajiriraga Israheli. Olubaga lwarhumikira bwinjâ Nyakasane amango Yozwè anacihali goshi, n'amango g'abagula ba mîra baciriho enyuma za Yozwè, n'ababonaga gulya mukolo munene Nyakasane ajiriraga Israheli.

⁸ Yozwè mugala wa Nuni, murhumisi wa Nyakasane anacifà; ali akola agwêrhe myâka igana n'ikumi.

⁹ Banacimubisha omw'ishwa ahâbagwa nka mwanya gwâge, aha Timnati-Heresi, omu ntondo ya Efrayimu, olunda lw'e mwênè lw'entondo ya Gaashi.

¹⁰ Elyo iburha lyoshi lyanacifa, lyajâ emunda b'îshe bajire; n'enyuma zâbo, hâyisha erindi iburha lirhayishigi Nyamubâho, lirhayishigi n'olukogo ajiriraga Israheli.

Bene-Israheli bakaz'iharâmya banyamuzinda b'obwîhambi

¹¹ Bene Israheli banacijira ebiri bigalugalu bwenêne omu masù ga Nyakasane, banacikolera ba-Bali.

¹² Banacileka ntyo Nyakasane, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo, owabakûlaga omu cihugo c'e Mîsiri, bacijira emw'abandi ba nyamuzinda; hâli baguma ba muli ba-nyamuzinda ba ziryâ mbaga zâlî zibazongolosire. Bakaziharâmya abo ba-nyamuzinda, na ntyo bakuniza Nyakasane.

¹³ Baleka Nyakasane bakazirhumikira Bali na ba-Astarte.

¹⁴ Obukunizi bwa Nyakasane bwanaciyâka bwenêne kuli bene Israheli; abaleka omu maboko g'abahaguzi, nabo babahagula; abaguza

emw'abashombanyi bâbo bâli babali eburhambi;
barhacigwêrhe misî mici oku bashombanyi bâbo.

¹⁵ Ngasi hoshi banarhangulaga mpu bakola
bajilwayo, okuboko kwa Nyakasane kunabahum-
barhaze, kubajire kubî nka kulya Nyamubâho
anaderhaga, nka kulya Nyakasane anayôrhaga
abarhonzire, bajà omu malibuko manji bwenêne.

¹⁶ Ci kwônene muli ago mango,
Nyakasane akazizûsa ekarhî kâbo
abacîranuzi bakazâgibalanga kuli balya
bakazâgiyishibahagula.

¹⁷ Na ciru barhayumvagya abo bacîranuzi bâbo,
bulya kurharhumaga barhakazicîhêka emwa
banyamuzinda b'embuga n'okukazibaharâmya.
Barhenga duba duba muli erya njira bîshe wâbo
bali bashimbire omu kukulikira amarhegeko ga
Nyakasane; bôhe barhacijiraga akâbo.

¹⁸ Erhi Nyakasane abazukizagya abacîranuzi,
Nyakasane anabà haguma n'olya mucîranuzi
na ntyo olya mucîranuzi anabalîkûza oku
bashombanyi bâbo, omu mango g'akalamo kâge
goshi, ebwa kubà Nyakasane akazâgibafa lukogo
nka bamamulakira erhi balya bashombanyi
badwîrhe babalibuza bârhumu.

¹⁹ Ci erhi oyo mucîranuzi abâga amâfà,
nabo kandi banashubirhogera omu
bubî, barhaluse b'îshe wâbo, baciire
emw'abandi ba-nyamuzinda, bakabarhumikira
n'okubaharâmya; barhaderhaga mpu bankaleka
bubî bwâbo bulebe, nîsi erhi olugendo lwâbo
lubî.

Okuyôrha kw'amashanja g'ihanga omu Israheli

20 Oku bundi obwo ohurhe bwa Nyakasane bwanaciyâka bwenêne kuli Israheli, anaciderha erhi: «Obu olu lubaga lwamavuna erya ndagâno yâni narhegeka b'îshe wâbo, n'obûla barhaciyumvirhi izù lyâni,

21 “nâni ntacilibirhekwo embere zâbo ishanja ciru n'eriguma muli galya mashanja Yozwè asigaga erhi afà”.

22 “Ntyo Israheli amagala gamulya erhi bo bàrhuma: Ka lêro akolaga alanga enjira za Nyamubâho n'okuzishimba nk'oku ababusi bâbo bazilangaga, nîsi erhi nanga?”»

23 Nyakasane aleka ago mashanja gacîluhukira, arhagalibirhagakwo duba, arhagahânaga omu maboko ga Yozwè.

3

Amashanja gali ekarhî ka bene Israheli

1 Alaga amashanja Nyakasane alekaga ekarhî ka bene Israheli mpu akomezemwo bene Israheli, baligi balya boshi barhayishigi kurhi balwa ebwa kubà barhajaga oku matabâro kuli banya-Kanâni.

2 Ajiraga ntyôla kwâli kulonza mpu ayigîrizemwo kwônene bene Israheli, galigi galya maburhwa gâbo garhali gamanyire eby'amatabâro, bali balya barhali basagijà oku matabâro.

3 Agôla mashanja galigi, abarhwâli b'Abafilistini, Abanya-Kanâni boshi n'Abanya-Sidoni n'abanya-Hiwimi bayûbakaga omu ntondo

ya Libano, kurhenga oku ntondo ya Bali-Hermoni kuhika oku muhango gwa Hamati.

⁴ Agôla mashanja, Nyakasane agaleka mpu akomezemwo bene Israheli, lyo amanya erhi Abacîranuzi bakazishimha galya marhegeko ahâga b'îshe wâbo omu mango ga Mûsa.

⁵ Ntyo bene Israheli banaciyûbakanwa boshi n'Abanyakanâni, Abanyahiti, Abamoriti, Abaperizi, Abahivi, n'Abayebusi.

⁶ Lêro bene Israheli bakayanka bâli b'ago mashanja nka bakâbo, na bâli bâbo bakazibahà bene ago mashanja, banakazirhumikira ba-nyamuzinda wâbo.

Olw'abacîranuzi Otnieli

⁷ Bene Israheli banacikulikiza okukazijira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyakasane, bayibagira Nyakasane, Nyamuzinda wâbo, bakazikolera abazimu, ba Bali na ba Ashera.

⁸ Oburhè bwa Nyakasane bwanaciyâka kuli bene Israheli, lêro abaguza emwa Kushani-Rishetayimi, mwâmi w'e Mezopotamiya, ntyo bene Israheli bakazikolera Kushani-Rishetayimi myâka munâni yoshi.

⁹ Bene Israheli banacilakira Nyakasane, naye Nyakasane anacizûsa muli abo bene Israheli omuyôkozi wabayôkola: ye Otnieli, mugala wa Kenazi, mulumuna wa Kalebu.

¹⁰ Mûka gwa Nyakasane* anacijà muli ye; abà mucîranuzi w'Israheli, akomekera mpu akola agendijà oku matabâro. Nyakasane amufumbasa Kushani-Rishetayimi, mwâmi w'e Mezopotamiya, okuboko kwâge kwarhimbabala bwenêne Kushani-Rishetayimi.

¹¹ Ntyo ecihugo carhangihumûka myâka makumi anni, buzinda bw'aho Otnieli mugala wa Kenazi anacifà.

Ehudi

¹² Bene Israheli barhondêra okukâjira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyakasane, naye Nyakasane aha Egloni, mwâmi w'e Mowabu emisî y'okulwîsa bene Israheli, ebwa kubà badwîrhe bajira ebigalugalu omu masù ga Nyakasane.

¹³ Egloni engabo yâge ayiyûshûlakwo bene Amoni n'Amaleki; anacirhabâlira Israheli anamuhima. Arhôla olugo lwâge lw'emirhanda.

¹⁴ Bene Israheli barhumikira Egloni myâka ikumi na munâni, ye wali mwâmi w'e Mowabu.

¹⁵ Bene Israheli banacilakira emunda Nyakasane ali, naye Nyakasane anacizûsa muli bo omuyôkozi, ye Ehudi, mugala wa Gera, wa muli bene Benyamini, àli wa kuboko kulyo kuhozi. Bene Israheli banacimurhuma mpu ahêke oluhembo emwa Egloni, mwâmi w'e Mowabu.

¹⁶ Ehudi anacitulîsa engôrho ya moji abirhi, ya

* **3:10 3, 10** Erhi Mûka gwa Nyakasane ayûsiyandagalira abalume b'omu mango g'Endagâno ya Mîra, abahà emisî y'okujira ebisômerîne omu kulêba n'okujira ebirhangâzo birya mwene muntu arhankahashijira oku buhashe bwâge yêne. Mûka gwa Nyakasane anacijà muli ye: Bac 6, 34; 1 Sam 10, 6.10.

buli bw'ikoro liguma, anaciyiyambalira idako ly'e myambalo yâge, oku ihiji ly'ekulyo.

¹⁷ Anacikanyanya oluhembo lwâge emwa Egloni, mwâmi w'e Mowabu; oyo Egloni âli muntu wa majembere bwenêne.

¹⁸ Erhi ayûsa okurhûla oluhembo, akumira ababarhuzi b'olwo luhembo.

¹⁹ Naye yêne ashubira ebwa nshanga zâli aha Gilgala, anacibwîra mwâmi erhi: «Yâgirwa mwâmi ngwêrhe omwanzi gw'ihwe nakubwîra». Mwâmi anaciderha erhi: «Nkumîre!» Abâli boshi naye bahuluka.

²⁰ Ehudi anaciyegera hôfi naye, halya bâli babwârîre omu nyumpa yâge y'enyanya mwo bakazâginywera empolwe, yo yanali nyumpa yâge yênene. Ehudi anaciderha erhi: «Yâgirwa ngwêrhe akanwa ka Nyamuzinda kuli we». Mwâmi anaciyimuka oku ntebe yâge.

²¹ Okubundi obwo, Ehudi anacizonza okuboko kwâge kumoshô, ayômola erya ngôrho yali okw'ihiji lyâge liryô, anacimufunda yo omu nda.

²² Erya ngôrho yazikîrira n'ecirindi câyo omu nda y'olya mwâmi, amashushi gayifunika ayabirwa n'okukûla eyo ngôrho omu nda yâge yafufûka enyuma zâge.

²³ Ehudi anaciyandagala oku mushonezo gwâlî embuga, anajâ ayigala enyumvi z'eyo nyumpa y'enyanya, akulula n'akahamiko.

²⁴ Erhi abâ amagenda, abarhumisi ba mwâmi banaciyisha, balola: alâ oku enyumvi z'eyo nyumpa y'enyanya zâli mpamike n'akahamiko. Banaciderha mpu: «Buzira kurhindira, adwîrhe acîbwîka amagulu omu nyumpa bayankira ehi-

bohôlolo».

²⁵ Balinda kasanzi karhali kanyi, kuhika bazânwa, n'erhi babona arhayigula enyumvi z'enyumpa, barhôla olwigulo, bayigula; lolà oku omwâmi wâbo alambukire oku idaho, mîra anafaga.

²⁶ Ago mango erhi Ehudi adwîrhe acîlibirhira, arhaluka ebwa zirya nshanga, ayâkira e Ha-Seiri.

²⁷ Oku anahika ntya, ayirukira abûha omushekerera mulya ntongo y'Efrayimu. Bene Israheli bayandagala naye kulya ntongo, yêne abalongolana.

²⁸ Anacibabwîra, erhi: «Nshimbi, bulya Nyakasane amuhîre abashombanyi binyu b'e Mowabu». Banaciyandagala, bayisha bamukulikire, baja bafuka kuli Mowabu amazîko goshi ga Yordani, barhazigaga omuntu ciru n'omuguma agera.

²⁹ Bahima bene Mowabu muli ago mango, hôfi bantu bihumbi ikumi bafà; bâli balume banene banene na ba burhwâli, harhasigalaga ciru n'omuguma.

³⁰ Muli ezo nsiku, Mowabu afunyazibwa na bene Israheli, n'ecihugo caluhûka myâka makumi gali munâni.

Shamgari

³¹ Enyuma zâge (Ehudi) hâyisha Shamgari, mugala w'Anati, ye wayîrhaga bantu magana gali ndarhu ga Bafilistini n'omusholo gw'okuhuga enkafu; naye kuguma ali muyôkozi w'Israheli.

4

Abanya-Kanâni barhindibuza bene-Israheli

¹ Bene Israheli barhondêra okujira ebigalugalu embere za Nyakasane erhi Ehudi abà amâfà.

² Na Nyakasane anacibaguza emwa Yabini, mwâmi w'e Kanâni, owaliyîmire aha Hasori. Omurhambo w'engabo y'abalwî bâge ye wali Sisera, ayûbakaga aha Harosheti, emw'amashanja.

³ Bene Israheli banacilakira Nyakasane, ebwa kubà oyo Yabini àli agwêrhe ngâlè magana gali mwenda ga cûma; ali amageza myâka makumi abirhi adwîrhe alibuza bwenêne bene Israheli.

Debora

⁴ Muli ago mango, Debora, mulêbi-kazi, mukà Lapidoti, àli mucîranuzi omu Israheli.

⁵ Akazâgitwîra emmanja aha nkingi ederhwa ya Debora, ekarhî ka Rama na Beteli, omu ntondo y'Efrayimu, na bene Israheli bakazisôkera e mwâge, bagend'itwîra olubanja.

⁶ Arhumiza mpu bagendihamagala Baraki, mugala w'Abinoami w'e Kedesî omu Nefutali; anacimubwîra erhi: «K'arharhegekaga ntya Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli? Okanye ojibêra oku ntondo Tabora, ogende na bantu bihumbi ikumi omu bene Nefutali na muli bene Zabuloni.

⁷ Nayisha nakurugukiza emunda oli, ebwa mugczi gwa Kishoni, Sisera ye murhambo w'engabo y'abalwî ba Yabini, ayisha n'engâlè zâge mwandu, n'omwandu gw'abalwî, nâni nanakuhà ye».

⁸ Baraki amubwîra erhi: «Okayisha nâni nana-genda, ci akabà orhayishiri nâni ntayije».

⁹ Debora ashuza erhi: «Okuli nayisha, rhugende nâwe, ci orhabone irenge omu njira wayishig-

eramwo, ebwa kubà mukazi Nyakasane akola ahimamwo Sisera». Debora, ayimuka agenda na Baraki e Kedesi.

¹⁰ Baraki anacihamagala Zabuloni na Nefutali aha Kedesi; bantu bihumbi ikumi bagenzikanwa naye, Debora naye bagenzikanwa boshi.

Omunya-Keniti Heberi

¹¹ Muli ago mango, Heberi, munya-Keniti, ali acîberwîre kuli Kayini na kuli bene Hobabu, îshe-zâla wa Mûsa, anali amagwîka ihêma lyâge kuhika aha mwelo gwa Saananimi, hôfi na Kedesi.

Okuhimwa kwa Sisera

¹² Banacimanyîsa Sisera oku Baraki mugala wa Abinoami amasôkera oku ntondo ya Tabora.

¹³ Sisera anacilâlîka mpu bashubûlize aha Harosheti w'amashanja, olunda lw'omugezi gwa Kishoni, engâlè zâge z'ecûma zoshi n'engâlè yâge y'abalwî bali naye.

¹⁴ Oku bundi Debora anacibwîra Baraki erhi: «Yimuka, bulya alaga olusiku Nyakasane anakuhamagalamwo Sisera. Nyakasane k'arhayishire oku ntambala embere zâwe?» Baraki anaciyandagala kulya ntondo na balya bantu bâge bihumbi ikumi enyuma zâge.

¹⁵ Nyakasane ahandabanya Siscra n'engâlè zâge z'ecûma n'erya ngabo y'abalwî boshi. Baraki abageza oku boji bw'engôrho; Sisera ashonôka omu ngâlè yâge akola ayâka n'amagulu.

¹⁶ Baraki anaciminika ziryana ngâlè n'erya ngabo y'abalwî, kuhika aha Harosheti w'amashanja, n'engabo y'abalwî ba Sisera yoshi yahwêra

oku boji bw'engôrho harhasigalaga omuntu ciru n'omuguma.

Okufà kwa Sisera

¹⁷ Sizera alibirha n'amagulu akola ayâka, ayâkira omw'ihêma lya Yaheli, mukà Heberi w'omukeniti, bulyâla Yabini, mwâmi w'e Hasori, n'enyumpa ya Heberi w'omu Keniti bâli erhi bayumvikîne.

¹⁸ Yaheli anacihuluka ajà emunda Sisera ali, anacimubwîra erhi: «Ja omu nyumpa. Yâgirwa nnawîrhu, ja omu mwâni, orhayôbohe cici». Anaciyongerera omw'ihêma ly'olya mukazi, naye olya mukazi amubwikira n'obulengeti.

¹⁹ Sisera anacibwîra olya mukazi erhi: «Nkuhûnyire ompè nâni mîshi masungunu nganywe bulya ndi n'enyôrha». Anacifûnula akabindi k'amarhà, amuhà anywa, anashubimubwikira.

²⁰ Sisera abwîra olya mukazi erhi: «Obêre aha muhango gw'ihêma, na bakayishikudôsa mpu ka hali omuntu hano, wanaderha erhi nanga».

²¹ Oku bundi olya Yaheli mukà Heberi ayanka omurhi mushongole okw'ihêma, n'omu kundi kuboko afumbarhamwo enyundo, ayisha anyombôka, amujaho, amukomerera gulya murhi omu lulirà, gwahulukâna kuhika omw'idaho, bulya ali îrô bwenêne erhi murhamo gurhuma, anacifà.

²² Ci kwônene Baraki ayisha alongereza Sisera. Yaheli ajà emund'ali amubwîra, erhi: «Yisha nkuyêreke omuntu wajà walonza». Baraki anacijà omu mw'olya mukazi, abona! Sisera

anarhangusire, anafîre, n'omurhi gumuli omu lulirà.

Bene-Israheli barhenga omu bujà

²³ Muli olwo lusiku, Nyamuzinda afunyanza ntyo Yabini, mwâmi w'e Kanâni, embere za Bene Israheli.

²⁴ Okuboko kwa bene Israheli kwajà kwahumbarhaza bwenêne Yabini, mwâmi w'e Kanâni, kuhika bahima loshi oyo Yabini, mwâmi w'e Kanâni.

5

Olwimbo lwa Debora na Baraki

¹ Muli ago mango, Debora na Baraki mugala w'Abinoami, banacirhôla olwimbo bayimba, mpu:

² Amango abangere bayabwîre bwinjà Israheli, Amango olubaga lucihânyire n'omurhima mwinjà munakuze Nyakasane!

³ Yumvagi yâga mwe bâmi, ninyu mwe barhambo b'amatabâro murhege okurhwiri. Niono nkola nayimbira Nyakasane, Nayimbira Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli olulanga.

⁴ Yâgirwa Nyakasane erhi orhenga e Seiri, erhi oyegera endimiro za bene Edomu, igulu lyageramw'omusisi, amalunga gajonga, n'ebitù byavongobokamwo enkuba.

⁵ Embere za Nyakasane, entondo zadirhimana, ye Sînayi wadirhimana embere za Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli.

⁶ Amango ga Shamgari mugala w'Anati, amango ga Yaheli, erhi ntà mizinzi ya bantu

ecigera omu njira nungêdu, bâli bakola bakazigera omu rhujira rhw'eburhambi.

⁷ Omu Israheli erhi ntà barhambo, ntâye ciru n'omuguma, kuhika nayîma niono Debora, nayimanga nie nina w'Israheli.

⁸ Bakazicîshoga abandi ba-nyamuzinda bahyâhya, nka kula bacîshoga emigati; ntà mpenzi, nt'itumu ciru n'eriguma byacibonekaga emw'ebihumbi by'amakumi anni ga bene Israheli.

⁹ Omurhima gwâni guyêrekîre abarhegesi b'Israheli, omu lubaga, mwe b'omurhima mwinjà, mukuze Nyakasane,

¹⁰ Mwe mushonîre oku ndogomi-kazi nyêru, erhi mwe mubwârîre oku nshangi nnambûle, na ninyu mwe muli omu njira mwagenda, muyimbe!

¹¹ Muyimbe erhi munayimizibwe n'abarhimba engoma aha zinywêra aho bamakuza oburhabêsha bwa Nyakasane, oburhabêsha bw'omurhambo wâge omu Israheli. Okubundi obo, olubaga lwa Nyakasane, lwamayandagalira ebwa mihango.

¹² Zûka zûka, Debora, zûka zûka oyimbe olwimbo! Yimuka wâni Baraki, ogwârhe ngasi wanalikugwasire, wâni mugala w'Abinoami!

¹³ Yandagala we washugunosire, oje emunda abanya-buhashe bali! lubaga lwa Nyakasane, yandagalira emunda ndi omu karhî k'entwâli!

¹⁴ Omu bene Efrayimu, abayûbasire emw'Amaleki ekuyimize emirhwe ya bene Benyamini, eyandagale emirhwe ya bene Makiri

bayandagale ab'emwa Zabuloni, erhi banali n'akarhi k'oburhegesi.

¹⁵ Abarhambo b'Isakari bali na Debora, naye Isakari ayishire na Baraki, alikira engabo yâge omu kabanda. Hôfi n'orhwîshi rhwa Rubeni, bacîhà amadôso manji omu murhima, mpu:

¹⁶ Carhuma wayôrha omu karhî k'ebyôgo byâwe, oli omu kuyumvîrhiza abazihi b'orhurhêra hôfi n'amasô gâwe? Hôfi n'orhwîshi rhwa Rubeni, badwîrhe bacija emurhima!

¹⁷ Galadi ishiriza lya Yordani yo abà; naye Dani cirhuma ayûbaka omu mârho gâge! Aseri amâyûbaka oku burhambi bw'enyanya, amâyûbaka omu mahukulu gâyo.

¹⁸ Ci Zabuloni lwo lubaga lw'abantu bali bacîhizire omu kaga k'okufà, kuguma na Nefutali, oku nyanya ly'amashwa.

¹⁹ Abâmi banaciyisha, batula entambala; nêci batula entambala abâmi b'e Kanâni, batulira entambala aha Tanaka, oku mîshi ga Megido: arhali bunguke bwa nsaranga bahimire.

²⁰ Kurhenga enyanya, emalunga, ezalwire ziri nyenyêzi*; oku zagenda erhi zanalwîsa Sisera.

²¹ Bakurubukanwa n'omugezi gwa Kishoni, omugezi gwa Kedumi, omugezi gwa Kishoni; omurhima gwâni gwashologosirwe nabo bwenêne!

²² Oku bundi ensenyi z'enfarasi zayisha zahukuza idaho, zizigamire omu mizigo, omu mizigo y'abalwî.

* **5:20 5, 20** Enyenyêzi yalwîsa Sisera kwo kuderha oku Baraki arhêra abashombanyi bâge budufu.

23 Hehêrera Merozi, kwo adesire malahika wa Nyakasane Hehêrera, hehêrera abantu b'eyo munda! ebwa kubà barhayishigirhabâla Nyakasane barhayishigirhabâla Nyakasane n'entwâli zâge.

24 Agishwe omu bakazi boshi† Yaheli, Yaheli, mukà Heberi munya-Keniti, omu bakazi boshi ba ngasi nyumpa agishwe!

25 Mîshi ga kunywa, go amahûna; lêro nyamukazi amuhà amarhà; omu kahè k'abakulu amamuhiriramwo entanda.

26 Nyamukazi omu kuboko kuguma amafumbarha omushurhi, n'omu kuboko kulyo amafumbarha enyundo y'abakozi; Amayirhimba Sisera, yamutuntuma irhwe, yavunanga, yanarhula olulirà.

27 Aha magulu gâge, amavondama, amakulumba, cikola cirunda, aha avondamaga, ah'akulumbiraga ho anafîrîre.

28 Amalâbira omu kabonezo, amayunjula birengo, nina wa Sisera, amalâbira omu rhuyungiro: «Erhi, cirhumire engâlè yâge elegema wâni? Cirhumire rhulinga emibomborogano y'engâlè zâge?»

29 Embuguma z'omu bambalikazi zanamushuza, naye yêne anashubigaluka omu binwa byâbo, erhi:

30 «Ka ntâco babwîne, ka barhadwirhi bagabâna eminyago? Mujà-kazi muguma, bajà-kazi babirhi okw'irhwe liguma; omu

† 5:24 5, 24 5, 24: Agishwe omu bakazi boshi Yaheli: Luk 1, 42. Debora acitakirira Yaheli: Yaheli ali mukazi nkana wayâsagya anayîrha omushombanyi mukulu w'Israheli.

minyago ya Sisera, muli emishangi y'ebitâkè n'obushengerere, eminyago, ebitâkè, obushengerere buhange kabirhi omu igosi»!

³¹ Ntyo kwo bafâ abanzi bâwe, yâgirwa Nyakasane. Nabo abakuzigira kwo bali nk'izûba lyazûkana emisî yalyo yoshi. Ecihugo canaciluhûka myâka makumi anni.

6

Israheli alibuzibwa n'Abanya-Madiani

¹ Bene Israheli bakajira ebiri bigalugalu embere za Nyakasane, na Nyakasane anacibahâna emwa Madiani, myâka nda.

² Okuboko kw'abà nya-Mediana kwafunyâza bwenêne bene Israheli. Okwo kulibuzibwa n'abà nya-Madiani kwarhuma bene Israheli bakazigendicîfulika omu ntondo, omu nyâla n'omu mahukulu.

³ Erhi Israheli abâga amarhwêra emburho zâge, Abanya-Madiani banayisha n'Abanya-Maleki, n'engabo y'e buzûka-zûba, banayisha balimukozakwo entambala.

⁴ Banahanda omu cihugo ca bene Israheli, banarhangira okuhagula emburho omu cihugo kuhika aha Gaza, barhankalesire akantu omu Israheli, oli ebibuzi, oli enkafu n'endogomi.

⁵ Bamayûsihagula, banasokana amahêma n'amasò gâbo; bakazâgiyisha banji nka nzige, bônene n'engamiya zâbo bali mwandu, banarhogera omu cihugo, bacihagula.

⁶ Israheli akena bwenêne erhi abo Banya-Madiani bàrhuma; lêro bene Israheli banacilakira emunda Nyakasane ali.

Nyakasane arhumira Bene-Israheli omulêbi

⁷ N'okwo bene Israheli bakazâgilakira Nyakasane erhi banya-Madiani bàrhuma,

⁸ kwarhuma Nyakasane arhumira bene Israheli omulêbi*. Anacibabwîra, erhi: «Oku Nyamubâho adesire kw'oku: Nie Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli, niene namukûlaga e Mîsiri, namukûla omu nyumpa y'obujà.

⁹ Namulikûla oku banya-Mîsiri n'oku bandi bashombanyi binyu, hoshi nabalibirbakwo embere zinyu n'ecihugo câbo namuhâco.

¹⁰ Namubwîzire nti: Nie Nyakasane Nyamuzinda winyu, nti murhahîra mukayôboha banyamuzinda b'abanya-Moreni, abà muyûbasire omu cihugo câbo. Ci kwônene murhayumvagya izù lyâni».

Malahika wa Nyakasane abonekera Gedeoni

¹¹ Malahika wa Nyakasane anaciyisha abwârhala aha murhi gw'Ofra, gwabâga gwa Yoash w'omu bûko bw'Abiyezeri. Omugala Gedeoni erhi adwîrhe ahûlira engano omu mpûlo lyo ayiyâsa bene Madiani.

¹² Malahika wa Nyakasane amubonekera, anacimubwîra, erhi: «Nyakasane ali haguma nâwe, wâni ntwâli ntagengwa».

¹³ Gedeoni anacimushuza erhi: «Mâshi, Nnawîrhu, acibâga Nyakasane ali haguma nîrhu, cici cirhumirage oku kwoshi kwayisha? Na kandi, ngahigi byajire birya birhangâzo balarha

* **6:8 6, 8** Nyakasane arhumira bene Israheli omulêbi: Rhulole muli Bac 1, 1-12; 1 Sam 2, 27-36; Iz 1, 2-3; Hoz 2, 4-15; Amo 2, 6-16.

bakazâgîrhubwîra mpu: K'arhali Nyakasane warhukûlaga e Mîsiri? Lêro buno Nyakasane arhukabulîre, arhuhânyire emwa abanya-Madiani».

¹⁴ Nyakasane anacihindamukira Gedeoni, amubwîra, erhi: «Gendana eyo misî yâwe ogwêrhe, ojilîkûza Israheli kuli abo banya-Madiani. Kàli niene nkurhumire?»

¹⁵ Naye Gedeoni anacishuza, erhi: «Mâshi! Yâgirwa Nyakasane, bicigi nankacizamwo Israheli? Lolà oku enyumpa yîrhu yo ngonyo bwenêne omu bûko bwa Menashê, na nâni nie munyi kulusha w'omu nyumpa ya Larha».

¹⁶ Nyakasane anacimubwîra erhi: «Ebwa kubà nâbà haguma na nâwe, wahima bene Madiani nka kula wankahima omuntu muguma».

¹⁷ Gedeoni anacimubwîra erhi: «Akabà ndi murhonyi emunda oli, ompage ecimanyîso, mbonerekwo oku anali we odwîrhe wandesa.

¹⁸ Orharhengaga aha waliha, oku nagaluka nshubire eno munda oli, nayisha ndwîrhe enterekêro yâni, nanayirherekêra emunda oli». Naye Nyakasane anacimushuza, erhi: «Gendaga, nabêra abà kuhika ogaluke».

¹⁹ Gedeoni akanya, ajà emwâge, ajibâga omwânahene, ayanka mulengo muguma gwa nshâno, ajiramwo emigati erhalimwo lwango; ahira enyanya omu cirhiri, n'ibinda lyajà omu nnaga, ahuluka, akanya ajà halya idako ly'omurhi, ayegêra.

²⁰ Malahika wa Nyakasane anacimubwîra, erhi: «Rhôla eyo nyama, n'eyo migati erhalimwo lwango, oyidêkereze kuli eri ibuye, obulagireho

n'ibinda». Gedeoni anacijira kulya.

²¹ Malahika wa Nyakasane alambûla akarhi kâge, irhwêrhwê lyâko lyahika kuli ziry nyama na kuli erya migati erhalimwo lwango. Omuliro gwanaciyâka muli liry ibuye[†] gwasingônola erya nyama n'erya migati erhalimwo lwango, na malahika wa Nyakasane ahirigirha embere zâge.

²² Gedeoni anacibona oku anali malahika wa Nyakasane. Gedeoni anaciderha, erhi: «Mâshi! Yâgirwa Nyakasane, kuziga nabwinage malahika wa Nyakasane n'amasù gâni[‡], busù oku busù».

²³ Nyakasane anacimubwîra erhi: «Obè n'omurhûla, orhafè».

²⁴ Aho, Gedeoni ayûbakiraho Nyakasane oluhêrero, anacihayîrika mpu ho: «Nyakasane w'omurhûla». Olwôla luhêrero ho lucibâ kuhika ene aha Ofra w'e Abiyezeri.

Gedeoni alwîsa Bali

²⁵ Muli obo budufu Nyakasane anacimubwîra, erhi: «Oyanke erya mpanzi ntôrhò ya sho, n'eyindi mpanzi ya myâka nda. Ogendihongola oluhêrero sho arherekêreragakwo Bali[§], kandi wanahongola gulya mulindizo gurahumwakwo guli oku nyanya.

²⁶ Enyanya ly'aho hantu hakulu ntyo, nyûbakireho Nyakasane Nyamuzinda wâwe

[†] **6:21 6, 21** Omuliro gwayâka omu ibuye: Lub 3, 2-6; 33, 20-23; 1 Bâm 18, 38; 1 Nga 21, 26. [‡] **6:22 6, 22** Omu nkengêro za bene Israheli, kumanyikine oku omuntu erhi ankabona Nyamuzinda busù oku busù, arhankacilama en'igulu. Rhulole muli Bac 13, 22; Murh 32, 31: Lub 3, 6; 33, 20-23; Ezr 6, 5. [§] **6:25 6, 25** Ogendihongola oluhêrero: okundule, okulumbye oluhêrero: Lub 34, 13.

oluhêrero, lubè lûbake bwinjà. Wanayanka erya mpanzi ya kabirhi wanayirherekêra nka nterekêro ya nsirîra n'emibeza ya gulya mulindizo wahongolaga».

27 Gedeoni anacirhola bantu ikumi omu bambali, anacijira nka kulya Nyakasane anamurhegekaga, ci kwônene arhacîshomagya mpu akujira mûshi, ebwa kuyôboha ab'omu mulala gw'îshe n'abandi balungu b'omu lugo: lêro akujira budufu.

28 Erhi abantu b'omu lugo bacizûka sêzi, lolà oku bashimâna oluhêrero lwa Bali baluhongwîre; lolà n'oku omulindizo gwàli oku nyanya gwatûbirwe, n'oku erya mpanzi ya kabirhi yarherekirwe nka nterekêro ya nsirîra kuli lulya luhêrero bayûbakaga.

29 Bakazidôsanya bône na bône mpu: «Ndi wajiraga kula?» Banacijà badôkereza, banacijà balongereza, banaciderha mpu: «Gedeoni mugala wa Yoash, ye wajiraga okwo».

30 Oku bundi abantu ba mulya lugo banacibwîra Yoash, mpu: «Ohuluse mugala wawe, anafè, ebwa kubà anahongwîre oluhêrero lwa Bali, anatwîre omulindizo gwàli oku nyanya».

31 Yoash anacibwîra balya bâli bamuyishire erhi: «Ka mugwâsirwe okulwîra* Bali? Nîsi ka mwe mugwâsirwe okumuyôkola? Owankaderha mpu ajà olunda lwa Bali, oyo anafè irhondo embere z'esêzi. Akabà ali nyamuzinda yène acilwire, bulya bahongwîre oluhêrero lwâge!»

* 6:31 6, 31 Ka mugwâsirwe okulwîra Bali? Okwo kuyêrekîne oku Yowasi arhondîre okuciyêgula oku nterekêro y'obunywesi.

³² Olwo lusiku bayîrika Gedeoni izîno lya Yerubali, bakaziderha, mpu: «Bali amujire kubî ebwa kubà anahongwîre oluhêrero lwâge!» Okulâlîka abalwî

³³ Abanya-Madiani, abanya-Maleki n'abantu b'e buzûka-zûba boshi bashûbûzanya, n'erhi babà bamâyikira Yordani, batwa olugerêro omu kanda ka Yizreeli.

³⁴ Mûka gwa Nyakasane anacijà muli Gedeoni; Gedeoni anacibûha omushekera. Abiyezeri naye ayisha, aciîunga kuli ye.

³⁵ Arhuma entumwa emwa bene Menashè boshi, nabo bacîlunga kuli ye. Arhuma entumwa emwa Aseri, emwa Zabuloni, emwa Nefutali, boshi banacisôkera emunda abâbo bali.

Omufumba gw'amwôya g'ebibuzi

³⁶ Gedeoni anacibwîra Nyamuzinda, erhi: «Akabà olonzize okuyôkola Israheli n'okuboko kwâni nka kulya wêne wanaderhaga, alaga:

³⁷ nkola nalambûlira omufumba gw'amôya g'ebibuzi oku câno: olumè lukaja kuli ago môya n'obudaka buli eburhambi bukayôrha buli bûmu bwoshi, nanamanyiraho oku nêci wayôkola Israheli n'okuboko kwâni, nk'oku wanaderhaga».

³⁸ Byanacibà kulya. Oku lusiku lwakulikiraga erhi abà amazûka sêzi sêzi, abungabunga gulya mufumba gw'amôya, agusimârha, amîshi g'olumè garhengamwo ganacibumba akabehe.

³⁹ Gedeoni anacibwîra Nyamuzinda, erhi: «Mâshi yâgirwa, omanyè oburhè bwâwe

bwankanayâka kuli nie†. Nashubigereza ogu mufumba gw'amôya obwa kabirhi: Lêro gabâge amôya gwonene go gayorba mûmu n'obudaka buli eburhambi bwâgo bubè bwo buyunjula lumè.»

⁴⁰ Nyamuzinda anacijira kulya muli bulya budufu: amôya gayôrha mûmu n'obudaka bwâli eburhambi bwoshi bwajoma n'olumè.

7

Nyakasane anyihya engabo ya Gedeoni.

¹ Yerubali ye onaligi Gedeoni, n'abantu bâge banacizûkiriza lubungubungu, bagenditwa olugerêro aha Ayini-Harodi. Olugerêro lw'Abà nya-Madiani lwâli olunda lw'emwênè lw'olugerêro lwa Gedeoni, ebwa ntondo Morè, omu kabanda.

² Nyakasane anacibwîra Gedeoni, erhi: «Olu lubaga muli mweshi nalo luli lunji, ntabwîni kurhi nankahasha okuluhà bene Madiani, bulya hali amango wankabona Israheli akola ajà acîkunga, erhi: oku misî yâni nahimire.

³ “Ojagibwîra olubaga ebi binwa, boshi babyiumve; obabwîre”, erhi: “Ngasi yêshi oli n'obwôba na ngasi yêshi oli n'entemu acîshubirire emwâge, arhenge kuno, akaz'ihengûliza oku ntondo ya Gelbowe”. Bantu bihumbi makumi abirhi na bibirhi bashubira emwa bâbwè, hasigala bantu bihumbi ikumi.

† 6:39 6, 39 Nk'okwo Gedeoni ocîlanzire okuderha kubî, kurhukengêzize kulya kwa Abrahamu: Erhi mâshi Yâgirwa omanyè oburhè bwâwe bwankanayâka kuli nie (Murh 18, 30.32).

⁴ Nyakasane anacibwîra Gedeoni, erhi: «Abà bantu baciri banji bwenêne, obayandagalize aha lwîshi n'eyo munda yo wabarhangulira. Oyu nankayishikubwîra nti ola ye wagenda nâwe, oyo anagende nâwe, na kuli abà nankanayishikubwîra boshi nti: ola arhagende nâwe, oyo arhagendaga nâwe».

⁵ Anaciyandagaliza olubaga loshi ebwa mîshi, na Nyakasane anacibwîra Gedeoni erhi: «Ngasi boshi bankayishinywa amîshi bagashamuza n'olulimi nka kabwa, abo onabahire lunda luguma, na ngasi boshi bankayishifunya amadwî bakola banywa, abo nabo wanabahira olundi lunda».

⁶ Abashamuzize amîshi bagahêka ekanwa n'amaboko bahika omu bantu magana asharhu; abandi boshi bakazâgifunya amadwî bakola banywa.

⁷ Nyakasane anacibwîra Gedeoni, erhi: «Abo bantu bashamuzagya amîshi bo namuyôkolamwo, bo nayishikuhamwo bene Madiani, boshi bashubirage ngasi muguma emwâge».

⁸ Banacirhola olwîko lw'olubaga, banafumbarha emishekera yâbo. Gedeoni anacirhuma erya ngabo yoshi y'abantu ngasi muguma omu mwâge, asigalana balya magana asharhu. Olugerêro lw'abanya-Madiani lwâli omu kabanda idako lyâge.

Embala-mwanzi y'okuhima

⁹ Muli obwo budufu Nyakasane anacibwîra Gedeoni, erhi: «Zûka ocîrhune oku lugerêro lwâbo, bulya nabahizire omu maboko gâwe.

10 “Akabà oyôbohire okucirhunika kuli bo, oyandagalage na mwambali wâwe Pura, oj'ebwa cihando câbo”.

11 “Wayishiyumvîrhiza ebi badwîrhe baderha, na ntyo amaboko gâwe ganabona emisî, na kandi wanacîrhunika kuli bo muli eco cihando câbo”». Anaciyandagala na Pura, alinda ahika oku ciz-imbêro c'oluhêrero lw'abo bantu.

12 Engabo ya Madiani n'ey'Amaleki n'engabo ya balya barhengaga olunda lw'ebuzûka-zûba, bâli bashandabîne omu kabanda, mwandu nka nzige, n'e ngamiya zâbo zâli mwandu nka mushenyi gw'oku nyanja.

13 Gedeoni anacihikaho, na lolà oku muntu muguma akazâgiganîrira owâbo ecilôrho câge, anacimubwîra, erhi: Lolà oku nshuba nalôrha eci cilôrho. «Nanacilôrha omugati muburungusê gw'engano gwanacirhogera oku cihando ca Madiani, gwanaciyisha gwabulungira kuhika okw'ihêma, gwalisarhalakwo, gwalihirimya: gwalikwêba eyi n'eyi, n'eryo ihêma lyacihonda okw'idaho»! Olya wâbo anacimushuza erhi:

14 «Okwo kurhali kandi kantu okuleka engôrho ya Gedeoni mwene Yoash, muntu w'omunya Israheli; Nyamuzinda anamuhîre Madiani n'ecihando câge coshi.»

15 Erhi Gedeoni ayûsiyumva kurhi badwîrhe baganîra kuli eco cilôrho na kurhi bacihugwire, anaciharâmya, akanya ashubira oku lugerêro lwa bene Israheli, anacibabwîra erhi: «Yimuki, rhugende, bulya Nyakasane anamuhîre olugerêro lwa Madiani».

Obugwanyanye

16 Balya bantu b'amagana asharhu abagabamwo bikembe bisharhu, anabahà boshi emishekera n'orhubindi rhw'omukungula, n'ebimole babîhira omu rhubindi.

17 Anacibabwîra, erhi: «Muyishikazilolêreza, oku nankayishijira kwo ninyu mwankanajira.

18 Hano mbuha omushekera n'abarhuli nabo, ninyu mwanabûha emishekera eburhambi bw'ecihando coshi, kandi mwanayama mpu: Lwa Nyakasane na Gedeoni!»

19 Gedeoni n'abantu igana bâli naye banacihika oku cihango, gala mango basinsimuka aha karhî k'obudufu, nka gala mango banagombôla abalâlîzi; babûha emishekera, banacibêra na rhulya rhubindi bali bafumbasire.

20 Oku bundi birya bikembe oku binali bisharhu banacibûha emishekera, byabera n'orhubindi; ngasi muguma afumbarha eci mole câge omu kuboko kumoshô, n'omushekera omu kuboko kulyo; oku badwîrhe babûha emishekera, banadwîrhe bayâma mpu: «Engôrho ya Nyakasane na Gedeoni?».

21 Banacibêra ngasi muguma halya anayimanzire eburhambi bw'olugerêro: olugerêro lw'abo bashombanyi lwarhondêra okulibirha, babanda orhubababo, banacilibirha bakola bayâka.

22 Amango abo bantu b'amagama asharhu bakazâgibûha emishekera, Nyakasane anacibalandula omurhima gw'abo banya-Madiani; bajananwamwo bakola bayîrhana n'engôrho, n'okwo kwanacibà omu cihando coshi. Engabo yali muli olwo lugerêro yanaciyâka

kuhika aha Beti-ha-Shita olunda lw'e Serera,
kuhika oku izîko lya Abeli-Mehola hôfi na Tabati.

Embirindiko

²³ Bene Israheli banaciyumva oku badwîrhe babahamagala, bo baligi bene Nefutali, bene Aseri, na bene Menashê boshi, banaciminika balya ba nya-Madiani.

²⁴ Gedeoni anacirhuma entumwa omu ntongo ya Efrayimu yoshi aderha, erhi: «Mubunguluke mweshi mushagamukire kuli abo banya-Madiani, muzibe amazîko kuhika aha Betabara, na kuhika oku Yordani». Abo bantu b'Efrayimu bahamagalagwa boshi banaciziba amazîko, kuhika aha Betabara na kuhika oku Yordani.

²⁵ Erhi babà bamagwârha baluzi babirhi ba Madiani, Orebi na Zebi, bayîrhira Orebi ah'ibuye lya Orebi, naye Zebi bamuyîrhira aha nkandiro ya Zebi. Banacikulikira Madiani, banaciyisha badwîrhîre Gedeoni amarhwe g'Orebi na Zebi, olundi lunda lwa Yordani.

8

Oburhè bw'abantu b'e Efrayimu

¹ Abantu b'e Efrayimu banacibwîra Gedeoni, mpu: «Kwo kurhi oku warhujirire, ene obûla kwarhulâlîka amango wajagilwîsa Madiani?» Banacimulongôza bwenêne là!

² Gedeoni abashuza, erhi: «Ka nâni kwo najizirage akinyu? K'okukundêza kw'Efrayimu kurhalushiri okurhalika kw'Abiyezeri?

³ Omu maboko ginyu mwo Nyamubâho ahizire abaluzi b'e Madiani, Orebi na Zebi. Ka niono

nakozire akinyu?» Lêro kuli ebyo binwa oburhè bwatwîka.

Gedeoni aminika abashombanyi

⁴ Oku bundi, Gedeoni anacihika oku Yordani, anaciyikira na balya bantu magana asharhu banali naye. Boshi erhi barhamire n'okwo kujà kwalwîsa bene Madiani.

⁵ Anacibwîra abantu b'e Sukoti, erhi: «Mpêri nâni olu lubaga rhuli nalo, rhugati rhusungunu, bulya barhamire bwenêne, munabwîne oku nkulikîre Zebahi na Salmuna bombi bombi bali bâmi b'e Madiani».

⁶ Abarhambo b'e Sukoti banacimushuza mpu: «Ka ecigasha ca Zebahi n'eca Salmuna cikola ciri omu maboko gâwe obwo rhukolaga rhwahà engabo yâwe emigati?»

⁷ Gedeoni anacibashuza, erhi: «Okunali, hano Nyakasane abà amampà Zebahi na Salmuna, namugezakwo omutuntumo, kuli eyi mibiri yinyu, haguma n'emishûgi y'omw'irungu, mweshi namugonya nka bisirha».

⁸ Omu kurhenga aho, asôkera e Penueli, anacibabwîra nk'okwo anabwîraga abâbo. Abo bantu b'e Penueli banacimushuza nabo nk'okwo abantu b'e Sukoti bamushuzagya.

⁹ Anacibwîra Abapenweli, erhi: «Hano ngaluka rhukola rhuli bahimi, rhunakola rhuli n'omurhûla, nahongola eyi nkingi yinyu».

Okuhimwa kwa Zebahi n'okwa Salmuna

¹⁰ Zebahi na Salmuna bâli aha Karikora n'engabo yâbo ya balume hôfi bihumbi ikumi na birhanu, baligi misigala ya gulya mwandu gw'emirhwe y'abantu b'e Buzûka-zûba. Abafîre

muli eyo mirhwe, bali bantu bihumbi igana na makumi abirhi, balume ba kulwa n'engôrho.

¹¹ Gedeoni ayisha omu hijira hy'omukâba hy'abantu bayûbakaga aho, olunda lw'e buzûka-zûba, olunda lwa Nobahi na Yogboha, anacicîrhuna kuli ciryâ cihando câli camamanya mpu nkaba cikola cîri aharhali kadundo.

¹² Zebahi na Salmuna, bakûla omulindi bakola bayâka; naye abakulikira luminomino, agwârha abo bâmi b'e Madiani bombi, Zebahi na Salmuna, ecihando câbo coshi acishanda.

Gedeoni acîhola

¹³ Oku bundi Gedeoni, mugala wa Yoash, anacishubûka ebwa matabâro, ayisha oku murhezi gwa Heresi.

¹⁴ Erhi abâ amâgwârha mwânarhabana muguma w'omu bantu b'e Sukoti, amudôkereza, naye olya mwâna amuhâ amazîno g'abarhambo n'abagula b'e Sukoti boshi; bahika omu bantu makumi gali nda na nda.

¹⁵ Oku bundi Gedeoni anacijâ emunda abantu b'e Sukoti bali, anacibabwîra, erhi: «Alagi Zebahi na Salmuna, balya mwanshekeragakwo omu kuderha mpu: Ka ecigasha ca Zebahi n'eca Salmuna cikolaga cîri omu maboko gâwe obwo rhwakuhâ emigati n'abo bantu bâwe b'emirhamâ?»

¹⁶ Anacigwârha abo bashamuka bw'oku lugo, boshi abahira omu mishûgi y'omw'irungu, abatuntumiriza, abagonya busirha, abayêreka eci balonzagya abo bantu b'e Sukoti.

¹⁷ Ahongola n'erya nkingi y'aha Penueli, ananigûza abantu b'omwo lugo.

18 Anacidôsa Zebahi na Salmuna, erhi: «Kurhi bali bashushire balya bantu mwayîrhiraga oku Tabora?» Banacimushuza, mpu: «We nabo mugwêrhe obusù buli nka bwa mwene mwâmi».

19 Anacibashuza, erhi, «Bali bakulu bâni, baburhagwa na nyâmà. Ndahîre, Nyakasane. Mucilekaga kubayîrha rHINGA nâni ntankamuyîsire».

20 Anacibwîra Yeteri, lwo lubere lwâge, erhi: «Yimuka obayîrhe». Cikwône nyamwâna arhayômolaga engôrho yâge, arhacîshomagya, bulya aciri murhò.

21 Zebahi na Salmuna banaciderha, erhi: «Yimuka wêne orhuyîrhe, bulya ngasi muntu ajira obwâge burhwâli! Gedeoni akanya ayîrha Zebahi na Salmuna anacirhòla emisibo yali omu igosi ly'engamiya zâbo».

Ensiku nzinda za Gedeoni

22 Lêro abo bene Israheli banacibwîra Gedeoni, mpu: «Oyimage rhukushige, we na mugala wâwe na mugala wa mugala wâwe, bulya we wamarhulîkûza kuli abà banya-Madiani».

23 Gedeoni anacishuza, erhi: «Ntâ mango ciru n'amagama nankayîma kuli mwe na mugala wâni arhankayima kuli mwe: bulya Nyakasane ye wayîma kuli mwe».

24 Ci kwônene Gedeoni anacibabwîra, erhi: «Higuma byônene ngwêrhe namuhûna, mujê mwampà ngasi muguma ehigondo oku minyago yinyu». Ahûnaga ntyo ebwa kubà abo bashombanyi bâbo bayîrhaga, bali bagwêrhe orhugondo rhw'amasholo, bulya bâli Banyaismaeli.

25 Bashuza, mpu: «Rhwabihâna, ntà kurhindira». Anacilambûla ecishûli, na ngasi muguma akazihirakwo ehigondo hy'omu minyago yâge.

26 Obuzirho bw'orhwo rhugondo rhw'amasholo Gedeoni ahûnaga bwahika omu sikêli cihumbi ciguma magana gali nda*, buzira kuganja emisibo, enjuma ziyambalirwa oku marhwiri n'emishangi y'akaduku abâmi b'e Madiani bakazâgiyambala; buzira kuganja enigi zâli omu magosi g'e ngamiya zâbo.

27 Ago masholo, Gedeoni atulisamwo efodi†, agendiyihira omu lugo lwâge aha Ofra. Bene Israheli boshi bagendikahemukira ebw'eyo efodi; yanacibâ murhego kuli Gedeoni n'enyumpa yâge.

28 Bene Israheli bagonya Madiani, arhaciderhaga mpu ayînamula irhwe bundi, n'ecihugo caluhûka mya ka makumi anni, ago mango ga Gedeoni.

29 Yerubali, mugala wa Yoash ayimuka, agendicibêrera emwâge.

30 Gedeoni abusire barhabana makumi gali nda, boshi yêne wababurhaga ebwa kubâ ali agwêrhe bakazi banji‡.

* 8:26 8, 26 Esikeli cihumbi ciguma magana gali nda byo birò nka makumi abirhi. † 8:27 8, 27 Efodi, aha guruhali mwambalo gwa badâhwa, ci nsanamu ya muzimu, erya eyi-manzire aha Nyamuzinda; bakagiyifukamira nka kalya bajiraga kanina k'amasholo. Rhulole muli Bac 17, 5; 18, 14-20; 1 Sam 2, 28; 14, 3; 21, 9-10; 23, 6.9; 30, 7; Hoz 3, 4. ‡ 8:30 8, 30 Ago mango okurhòla bakazi hanji kurhalihanzibwe, bwâli bwôrhere bwalilembîrwe. Rhulole muli Murh 46, 26; Lub 1, 5.

³¹ Eciherula cabàga aha Sikemi, camuburhîre naco omwânarhabana, n'oyo mwânarhabana Gedeoni amuyîrika izîno ly'Abimeleki.

³² Gedeoni, mugala wa Yoash afà n'obushosi burhalimwo kadugundu kaci, anacibishwa omu nshinda y'îshe Yowasi aha Ofra w'e Abiyezeri.

Iherero lya kabiri lya Israheli

³³ Erhi Gideoni abà amâfà, bene Israheli bashu-bikahemukira kandi Nyakasane omu kuharâmya ba-nyamuzinda ba Bali; banacirhòla Bal-Berit§ mpu ye okola nyamuzinda wâbo.

³⁴ Bene Israheli banaciyibagira Nyakasane, Nyamuzinda wâbo, owabalikûzagya oku bashombanyi bâbo boshi bâli babazongolosire.

³⁵ Barhacikengêraga ciru enyumpa ya Yerubali-Gedeoni, omu kulola aminjà goshi ajirîre Israheli.

9

Obwâmi bw'Abimeleki

¹ Abimeleki mwene Yerubali akanya ajà emunda bene wâbo nina bâli abà Sikemi; anacirhondêra okubwîra abo bantu b'omu mulala gwa nina erhi:

² «Mumbwîre nâni, muhûnyire, erhi n'abantu b'e Sikemi boshi bayumva, kurhi kwinjà kuli mwe? Murhegekwe na bantu makumi gali nda na boshi bene Yerubali, nîsi erhi muguma yênene abè ye wakazimurhegeka? Munakengere oku niono ndi w'oku mubiri gwinyu n'ow'oku mavuha ginyu».

§ 8:33 8, 33 Banacirhòla Bali-Beriti nka nyamuzinda w'omurhûla: oyo muzimu bamujira nyamuzinda wâbo.

³ Abo bene wâbo nina bajà bashambâla kuli ye emwa ngasi barhambo b'omu Sikemi, n'omurhima gwâbo gwalinda guyêrekerera Abimeleki yênene, ebwa kubà bamakaziderha mpu: «Ci amâbà mwene wîrhu».

⁴ Banacimuhà sikêli makumi gali nda ga marhale, garhengaga eka Bali-Beriti; Abimeleki azikolêsa oku kujà arhizarhiza abantu ba busha, abarhacigwêrhe irenge lici, nabo banacijà bamushimba.

⁵ Okubundi akanya ajà emw'îshe aha Ofra, ayîrha bene wâbo, bene Yerubali, makumi gali nda, boshi abanigira okw'ibuye liguma; Yotami, ye wali mwânarhabana wa buzinda omu bene Yerubali, yêne abafumamwo, ebwa kubà amagendicîfulika.

⁶ Lêro obwo, abarhambo boshi b'e Sikemi n'ab'e Beti Milo, bashûbûzanya; bayisha, bayîmika Abimeleki, mpu ye okola mwâmi wâbo, bamuhêra obwâmi aha mwelo gubà aha luhêro lubà e Sikemi.

Yotami atwa mwene wâbo omugani

⁷ Banacimanyîsa Yotami oku kwo byabîre ntyo; naye akanya, ajà oku ntondo Garizîmi, anacihamagaza, ayâma bwenêne aderha erhi: «Muyumve mweshi mwe barhambo b'e Sikemi! na Nyamubâho naye anyumve!»

⁸ Emirhi yanacihuma njira mpu ekola yagendicîsingira omwâmi wakaziyirhegeka. Yanacibwîra omuzêti mpu: «Obè mwâmi wîrhu».

⁹ Ci omuzêti gwabashuza erhi: «Kali nkolaga nagendileka okukazirhengamwo gala mavurha gâni

garhuma ntona emwa Nyakasane n'emw'abantu, nti lyo ngendikaziyerûkira oku nyanya ly'eyi ndi mirhi?».

¹⁰ Emirhi yanacibwîra omutini mpu: «Yisha, obè mwâmi wîrhu».

¹¹ Omutini gwayishuza erhi: «Kali nkolaga nagendileka okukazihâna olubohôlolo n'irehe lyâni liyinjiha bwenêne, nti lyo ngendikaziyêrêra oku nyanya ly'emirhi?»

¹² Emirhi yanacibwîra omuzâbîbu mpu: «Obè mwâmi wîrhu w'oyo». Ci omuzâbîbu gwayishuza

¹³ erhi: «Ka nkolaga nagendileka okukazirhengamwo idivayi lyâni erishagalusa Nyamuzinda n'abantu, nti lyo ngendikaziyêrêra enyanya ly'emirhi?»

¹⁴ Lêro emirhi yanacibwîra ishaka mpu: «Yisha w'oyo obè mwâmi wîrhu».

¹⁵ Nalyo ishaka lyabwîra emirhi erhi: «Akabà mwalonza okunshîga amavurha mpu mbè mwâmi winyu, muyishage mweshi muyâkire omu cihôho câni; na akabà arhali ntyo, omuliro gupamukâge omw'ishaka gumalîre enduluma z'e Libano.»

¹⁶ «Nabuno akabà mwabwîne oku kuli kwinjà kunashingânîne mujire Abimeleki mwâmi, akabà mubwîne oku mwajirîre bwinjà Yerubali n'enyumpa yâge, n'akabà mwabwîne oku kwo kwinjà okwo, lyo mugalula aminjà oku gandi minjà amujirîre.

¹⁷ Bulya larha amulwirire, ahânyire obuzîne bwâge anamuyôkola omu maboko g'abanya-Madiani;

¹⁸ na mwêhe moyo mwamacîhinduliraga

enyumpa ya larha, mwayîrha bagala makumi gali nda, mwabayîrhira okw'ibuye liguma, na buzinda bw'aho, mwagendijira mwâmi w'abarhambo boshi b'e Sikemi Abimeleki, mugala w'omujà-nyere mpu kwenge ali mwene winyu.

¹⁹ Akabà munabwîne oku kulinjà kunash-ingânîne oku mwajizire olwo lusiku, emunda Yerubali ali n'enyumpa yâge, nêci! Abimeleki abâge ye bushagaluke bwinyu, ninyu mubâge bushagaluke bwâge!

²⁰ N'akabà arhali ntyo, omulirop gupamukâge muli Abimeleki, gusingonole abarhambo b'e Sikemi n'ab'e Beti-Milo, gunasingônole Abimeleki!»

²¹ Yotami anacizonga, ayâka; ajà e Beri, acîbêrerayo kulî n'Abimeleki, mwene wâbo.

Abantu b'e Sikemi bagomera Abimeleki banahimwa

²² Abimeleki ayîmire myâka isharhu omw'Israheli.

²³ Nyamuzinda anacirhuma omûka mubî muli Abimeleki na muli balya barhambo b'e Sikemi, n'abo abarhambo b'e Sikemi bagomera Abimeleki.

²⁴ Mpu lyo bulya bubî bwarhumaga ayîrha bene Yerubali makumi gali nda nabo bubarhogera, bunabè lwihôlo kuli gulya mukò guli enyanya ly'Abimeleki, ye mwene wâbo wabayîrhaga, kandi bubè lwihôlo kuli balya barhambo b'e Sikemi bamushumikaga mpu ayîrhe bene wâbo.

²⁵ Abôla barhambo b'e Sikemi banacimujirira emirhego oku marhwêrhwè g'entondo, banakazinyaga ngasi boshi bakagezire hôfi

nabo omu njira; n'okwo kwamanyîkana emunda Abimeleki ali.

²⁶ Lêro lusiku luguma, Gaali, mugala wa Ebedi, ayisha agera aha Sikemi na bene wâbo. Abarhambo b'e Sikemi bamwikubagira la.

²⁷ Banacihuluka, bajà omu ndimiro batwa emizâbîbu yâbo, barhalika banayikandamwo amamvu bajira olusiku lukulu; bakanya bajà omu kanyamuzinda wâbo, balya bananywa, banarhondêra okuhehêrera Abimeleki.

²⁸ Gaali, mugala wa Ebedi anaciderha, erhi: «Aligi mucu oyo Abimeleki na Sikemi aligi mucu obwo rhwamurhumikira? Bene Yerubali na Zebuli, ye murhonyi wâge, bo barhumikira abantu ba Hamori, îshe wa Sikemi, ci kwônene rhwono carhuma rhubarhumikira?

²⁹ «Aye mushâna, ndi wakampà olu lubaga? Nanayimûla Abimeleki. Nanashubibwîra Abimeleki nti: Oyûshûle omurhwe gwâwe, oyîshe olwe!"»

³⁰ Omurhambo Zebuli amanya ebinwa Gaali mwene Ebedi aderhaga; byanacimujira burhè.

³¹ Anacirhuma bufundafunda entumwa emw'Abimeleki mpu bagendimubwîra, mpu: «Lolà oku Gaali, mugala wa Ebedi, ayishire aha Sikemi na bene wâbo, na lolà oku bakola badwîrhe bashumika olubaga mpu lukugomere.

³² Ojage aho, ozûke budufubudufu, n'olubaga luli nâwe, ogendibarhêra omu ndimiro.

³³ Sêzi, gala mango izûba lishoshôka, wanayimuka oshagamukire olugo; na hano Gali n'abantu bali kuli ye bahuluka mpu bali kulwîsa, wanabakolera amabî nk'oku okuboko kwâwe kunahashire.»

³⁴ Abimeleki na balya bâli naye banaciyimuka budufu, bagendicîfulika hôfi na Sikemi, bacîgaba muli bikembe bini.

³⁵ Gaali mugala wa Ebedi anahuluka agendiyi-manga aha muhango gw'olugo. Lêro Abimeleki na balya banali naye banacirhenga halya bâli bacîfulisire.

³⁶ Erhi abona abo bantu, Gaali anacibwîra Zebuli, erhi: «Langîra abantu bayandagala oku ntondo». Naye Zebuli anacimushuza, erhi: «Mâshi bizunguzungu bya ntondo ebyo wamarhôla wêhe mpu bantu».

³⁷ Gaali ashubijà omu kanwa aderha, erhi: «Lolà omuzinzi gw'abantu bayandagala omu kêgarhî k'ecihugo n'ogundi muzinzi gw'abantu gula gwayisha omu njira egezire aha mwelo gw'abashonga».

³⁸ Zebuli anacimushuza, erhi: «Ngahi luligi lulya lulimi wakazâgiderhamwo mpu: Ka Abimeleki aligi muntu obwo rhwamurhumikira? K'arhali lwo lubaga wakazâgigayaguza olwo? Hulukaga lêro buno ogendilulwîsa».

³⁹ Gaali anacihuluka, ayisha ashokolire abarhambo b'aha Sikemi, anacitula kwo Abimeleki entambala.

⁴⁰ Abimeleki anacimuzîgagalakwo, Gaali naye akûla omulindi acîyâkira, na bantu banji bafâ ago mango kuhika aha muhango.

⁴¹ Abimeleki ayimanga aha Aruma; naye Zebuli alibirhakwo Gaali na bene wâbo, arhacizigaga babêra aha Sikemi.

Abantu b'e Sikemi bayîrhwa na Migdali-Sikemi anyagwa

⁴² Erhi buca, olubaga lwashubihuluka mpu lwajà oku matabâro; Abimeleki erhi akuyumva,

⁴³ ayanka abantu bâge abagabamwo bikembe bisharhu, anacigendikubikira omu ndimiro. Akazihengûza, na lolà oku olubaga lwamarhenga omu lugo; anacibashagamukira, abalwîsa, abahima.

⁴⁴ Abimeleki na cirya cikembe c'engabo yali naye bakanya bagendibêra aha muhango gw'olugo. Biryà bindi bikembe bibirhi byacirhuna kuli balya bâli bamakomekera mpu bakola bagendilwa, banacibahima.

⁴⁵ Abimeleki alegerera alwîsa olwo lugo, omulegerege goshi; arhôla lulya lugo, anigûza abantu balimwo; okubundi ashâba lulya lugo, alushanda anagalagazamwo omunyu.

⁴⁶ Erhi bayumva ogo mwanzi abarhambo bâli aha nkingi ya Sikemi bagendicîlunda omu nyumpa nnene y'omu ka-Eli-Beriti.

⁴⁷ Erhi Abimeleki amanya oku abarhambo b'aha nkingi ya Sikemi boshi balundumine ntyo haguma,

⁴⁸ anacisôkera oku ntongo Salmoni n'engabo y'abantu banali naye. Ayanka embasha, ayihira omu nfune, atwa ishami ly'omurhi, alilengeza, anacilihira aha lurhugo lwâge; anacibwîra balya bantu bâli naye erhi: «Okwo mubwîne najira kwo ninyu mujirage, dubaduba akâni».

⁴⁹ Nabo balya bantu boshi banacijà batwa ngasi muguma ishami banacikulikira Abimeleki; banacihonda galya mashami kuli erya nyumpa nnene, bayidûlika muliro mpu bayôkeremwo ngasi banamuli boshi. Abantu b'aho nkingi ya

Sikemi boshi banaciyîrhwa; bali hôfi cihumbi, abalume n'abakazi.

Okufà kwa Abimeleki

⁵⁰ Enyuma z'aho, Abimeleki anacirhêra olugo lwa Tebesi, anacilugwârha.

⁵¹ Muli olwo lugo mwâli enkingi eyûbasirwe buzibu-zibu. Abantu banaciyâkira muli eyo nkingi, abalume n'abakazi n'abarhambo. N'erhi babà bamahamika olumvi enyuma zaho, bagendiyimanga enyanya ly'eyo nkingi.

⁵² Abimeleki anaciyegêra hôfi n'erya nkingi, ayikozakwo entambala, aj'aha lumvi mpu akola aludûlika muliro.

⁵³ Mukazi muguma, ayanka ibuye ly'olwanjikwa, amubandalyo ah'irhwe na lulya lwanjikwa lwamujonjaga empanga.

⁵⁴ Ho na halya anacihamagala omwâna wali ohêrhe emirasano yâge, anacimubwîra, erhi: «Oyômole engôrho yâwe empolereze, lyo balekikaziderha kuli nie mpu: Mukazi wamuyîsire». Olya mwâna wâge omufund'engôrho, afà.

⁵⁵ Erhi engabo ya bene Israheli ebona oku Abimeleki amâfà, yacîshubirira ngasi muguma emwâge.

⁵⁶ Ntyo, Nyamuzinda agalulira Abimeleki galya mabî ajiriraga îshe erhi ayîrha bene wâbo makumi gali nda.

⁵⁷ Nyamuzinda abarhuza ntyo abo bantu b'e Sikemi abubî bwâbo. Na ntyo kwabà kulya bahehêreragwa na Yotami, mugala wa Yerubali.

10

Tola

¹ Erhi Abimeleki abà amâfà, Tola mugala wa Puwa, mugala wa Dodo, wa kuli bene Isakari, anaciyimuka mpu akola ayôkola Israheli; oyo muntu ayûbakaga aha Shamiri, omu ntongo y'Efrayimu.

² Alamire mucîranuzi omw'Israheli myâka makumi abirhi'n'isharhu buzinda bw'aho, afà anabishwa aha Shamiri.

Yayiri

³ Enyuma z'aho, ayimuka naye Yayiri, abâga muntu w'e Galadi, abà mucîranuzi omw'Israheli myâka makumi abirhi n'ibirhi.

⁴ Ali agwêrhe bagala makumi asharhu na boshi bakazâgigendera oku ndogomi makumi asharhu; ali anagwêrhe ngo makumi asharhu, na kuhika ene kwo banaciziderha mpu murhundu gwa Yayiri; ezo ngo ziri omu Galadi.

⁵ Yayiri naye anacifà, anacibishwa aha Kamoni.

Bene-Israheli balibuzibwa na Bene-Amoni

⁶ Bene Israheli bashubirhondêra okukazijira ebigalugalu embere za Nyakasane. Bashu-bikazikolera ba-Bali na ba-Astarte, bo ba-nyamuzinda b'e Sîriya, bo ba-nyamuzinda b'e Sidoni, bo ba-nyamuzinda b'e Mowabu, bo ba nyamuzinda ba bene Amoni na banyamuzinda b'Abafilistini; baleka Nyakasane, barhacimurhumikiraga.

⁷ Oburhè bwa Nyakasane bwanaciyâka kuli bene Israheli. Anacibaguza emw'Abafilistini n'emwa bene Amoni.

⁸ Nabo balibuza, barhindibuza bene Israheli ogwo mwâka, yalinda ebà myâka ikumi na munâni erhi na kurhindibuka barhindibuka bene Israheli bayûbakaga omu cihugo c'abanya-Moreni omu Galadi.

⁹ Abo bene Amoni banaciyikira Yordani, bâgendilwîsa bene Yûda, bene Benyamini na bene Efrayimu. Israheli abengera bwenêne.

¹⁰ Bene Israheli bashubikazilakira emunda Nyamubâho ali, bakaziderha, erhi: «Rhwakugomîre, bulya rhwamaleka Nyamuzinda wîrhu, rhwagendikazikolera ba-Bali».

¹¹ Nyakasane anacibashuza erhi: «Kalikwo byanali ntyo oku banya-Mîsiri, oku banya-Moreni, kuli bene Amoni, oku Bafilistini,

¹² n'oku Banya-Sidoni, abanya Maleki na Maoni, amango bakazigibalibuza, ka murhakazagilakira emunda ndi nâni nanabayôkola omu maboko gâbo?

¹³ Ci kwônene mwêhe mwagalindeka mwagendikolera abandi banyamuzinda, okwo kwarhuma ntà bayôkole lêro.

¹⁴ Gendagi mujikolera abo banyamuzinda winyu mwanacîshogaga, bône babalîkûzagye mw'aga mango mudwîrhe mwabengera».

¹⁵ Bene Israheli banacishuza Nyamubâho, mpu: «Rhwagomire, nâwe wêne orhujirirage kulya onabwîne kurhukwânîne embere zâwe. Casinga orhuyôkole muli gano mango».

¹⁶ Bakanya, hagendirhenza emwâbo balya banyamuzinda b'ahandi, bashubikazikolera Nyakasane. Omurhima gwâge gwanacibona obwonjo bwenêne kuli okwo kubengera

kw'Israheli.

¹⁷ Bene Amoni bashubishûbûzanya mpu bagendilwîsa bene Israheli, batwa ecirâlo omu Galadi. Nabo bene Israheli bashûbûzanya, batwa ecâbo cirâlo aha Mispa.

¹⁸ Olubaga, abarhambo b'e Galadi banacidôsanya bône na bône mpu: «Muntu ndi wâgendikoza bene Amoni? Oyo anabà yêne ye murhambo w'abantu b'e Galadi boshi».

11

Yefutè abà murhambo w'Israheli

¹ Hali muntu muguma w'e Galadi, izîno lyâge ye Yefutè, yali ntwâli bwenêne. Mukazi wa ciherula waburhiraga Galadi oyo Yefutè.

² Omukazi wali mukà Galadi w'okuli amuburhire abâna, n'abâna b'oyo mukazi erhi babà bakola bakulu, balibirhakwo Yefutè, bamubwîra mpu: «W'oyo orhankayîma omu nyumpa ya larha bulya oburhwa n'owundi mukazi».

³ Yefutè, anacîgendera ayâka bene wâbo, agendiyûbaka omu cihugo ca Tobu. Abantu ba busha busha b'eyo munda bakazisbiga Yefutè, banakazigendilwa bo naye bagenzikanwe.

⁴ Ago mango, bene Amoni bâli batuzirekwo Israheli entambala,

⁵ abashamuka b'e Galadi bajiyanka Yefutè omu cihugo ca Tobu.

⁶ Banacibwîra Yefutè, mpu: «Yisha, wajiba murhambo wîrhu, rhujilwîsa bene Amoni».

⁷ Yefutè anacibwîra abo bashamuka b'e Galadi, erhi: «K'arhali mwe olya mwanshombaga

mwanampulusa omu nyumpa ya larha. Bicigi munyishirage kwo buno mwamabona mukola muli omu mbaka!»

⁸ Abashamuka b'e Galadi banacishuza Yefutè, mpu: «Ci co cirhumire rhuyisha emunda oli eco kandi, oyîshe rhugende rhweshi, wagendilwîsa bene Amoni, onabè we murhambo wîrhu rhwono, onabè murhambo w'abantu boshi b'e Galadi».

⁹ Yefutè anacibwîra abo bashamuka b'e Galadi, erhi: «Mukampêka mpu ngendilwîsa bene Amoni, na Nyakasane erhi akabampa, nanabà murhambo winyu».

¹⁰ Balya bashamuka b'e Galadi banacishuza Yefutè, mpu: «Nyakasane abè yêne ye mubêshûza ekarhî kîrhu na nâwe: rhwajira okunali nk'okwo onadesire».

¹¹ Yefutè anacihira njira na balya bashamuka b'e Galadi. Olubaga lwanamuyêmêra mpu ye kola murhambo wâbo, ye nakola, murhegesi wâbo oku matabâro. Yefutè aderhera ebyôla binwa byoshi embere za Nyakasane aha Mispa.

Yefutè arhuma entumwa emw'omwâmi wa bene Amoni

¹² Yefutè arhuma entumwa emw'omwâmi wa bene Amoni, mpu bâgendimubwîra mpu: «Bici rhufanînwe nâwe obu oyishirintulakwo entambala omu cihugo câni?»

¹³ Olya mwâmi wa bene Amoni anacishuza zirya ntumwa za Yefutè, erhi: «Ali ebwa kubà Israheli, galya mango arhengaga e Mîsiri anyazire ecihugo câni, kurhenga aha Arnoni kujà e Yaboki n'oku Yordani. Ocingalulirage buno wêne».

14 Yefutè ashubirhuma ezindi ntumwa emw'oyo mwâmi wa bene Amoni,

15 mpu bagendimubwîra mpu: «Yefutè adesire ntya: Israheli arharhônga oli oku cihugo ca Mowabu, oli oku cihugo ca bene Amoni.

16 Bulya erhi Israheli akola arhenga e Mîsiri, omw'irungu agezire kuhika oku nyanja ndukula, kandi ahika e Kadesi.

17 Ago mango Israheli arhuma entumwa emw'omwâmi w'Edomu: Nkusengîre, oleke ngere omu cihugo câwe, ci olya mwâmi w'Edomu arhayêmêraga. Arhuma ezindi ntumwa emwa ow'e Mowabu, naye ahakana; Ntyo Israheli abêra aha Kadesi.

18 Kandi ashubirhônga enjira yâge omw'irungu, azunguluka ntyo ecihugo ca Edomu n'eca Mowabu, alinda ahika olunda lw'e buzûka-zûba bw'ecihugo ca Mowabu. Bahanda ah'ishiriza lya Arnoni, barhahamaga olubibi lwa Mowabu, bulya Arnoni yeri lubibi lwa Mowabu.

19 Kandi Israheli arhuma ezindi ntumwa emwa Sihoni mwâmi w'abanya-Moreni, mwâmi w'e Hesboni, Israheli anacimubwîra erhi: Oleke, nkusengîre, ngere omu cihugo câwe kuhika halya hanali hâni.

20 Ci kwônene Siboni arhali alangâlîre bwenêne Israheli mpu amuleka agere omu cihugo câge. Sihoni ashûbûza engabo yâge yoshi, atwa olugerêro aha Yahasi, anacirhangira okulwîsa Israheli.

21 Na Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli abâna Sihoni n'olubaga lwâge e mwa Israheli. Israheli anacibahima, na Israheli anaciyanka ecihugo c'abâ nya-Moreni coshi bayûbakaga muli eco cihugo.

22 Banaciyûbaka omu cihugo c'abanya-Moreni, kurhenga kuli Arnoni kuhika kuli Yaboki, kandi kurhenga okw'irungu kuhika kuli Yordani.

23 N'obu wamabona oku Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli anyazire abanya-Moreni ayîmika olubaga lwâge Israheli, nâwe okolaga mpu wayishilunyaga!

24 K'ebi nyamuzinda Kemoshi* akuhâga birhabà byâwe? Nîrhu ebi Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu arhuhâga binali bîrhu!

25 K'olushirage Balaka, mugala wa Sipori, mwâmi we Mowabu? K'ajîre kadali na Israheli, nîsi erhi amutulakwo entambala?

26 Kurhenga Israheli ali ayûbasire Hesboni n'emirhundu yâge, Aroeri n'emirhundu yâge, kuguma n'engo zoshi ziri oku burhambi bw'Arnoni, alâ oku hamagera myâka magana asharhu, carhumire orhabinyaga ago mango goshi?

27 Oku bwâni ntà bubî nakujirîre, ci wêhe wamajira kubî emunda ndi ene oderha mpu okola wa ntulakwo entambala. Nyakasane yênene atwâge olwo lubanja ekarhî ka bene Israheli n'ekarhî ka bene Amoni».

28 Oyo mwâmi wa bene Amoni arhayumvagya ebyo binwa Yefutè ali amurhumire.

Eciragâne ca Yefutè n'okuhima kwâge

29 Mûka gwa Nyakasane anacijà muli Yefutè;

* 11:24 11, 24 Kemoshi, liri izîno lya muzimu w'abanya-Mowabu (Mib 21, 29).

Yefutè anacyikira† Galadi, agera omu cihugo ca bene Menashè, agera muli Mispe w'e Galadi; kurheng'e Mispe w'e Galadi agera olundi lunda lwa bene Amoni.

³⁰ Ago mango Yefutè ahâna eciragâne emwa Nyakasane aderha, erhi:

³¹ «Nka wankampà loshi bene Amoni, owankahuluka wa burhanzi omu nyumpa yâni mpu alinyankirira amango nagaluka namanahima bene Amoni, oyo anabè wa Nyamubâho, namurherekêra enterekêro ya nsirîra».

³² Yefutè ayubuka bene Amoni, abalwîsa anabahima; Nyamubâho amuhà bo.

³³ Abahima loshi kurhenga aha Aroeri kuhika aha Miniti, kwo kuderha ngo makumi abirhi, na kandi kuhika ah'Abeli-Keramimi: Abahima okurhasâgiboneka. Ntyo bene Amoni bagonywa bwenêne na bene Israheli.

³⁴ Enyuma z'aho, Yefutè ayishaga akola ashubûka ajà emwâge aha Mispa, alà oku omwâli ye murhangiriza apamuka omu nyumpa ayisha alimuyankirira, anarhimba n'engoma anasâma. Oyo mwânanyere ali mwâna wâge wa cûsha, kuleka ye arhahiragaho wundi mwâna oli wa murhabana oli wa munyere.

³⁵ Erhi amubona, Yefutè asharhangula emyam-balo yâge, anaciderha, erhi: «Mâshi! mwâli wâni mâshi! ci wamandibuza! oli w'omu bambabazize. Niono nabumbwîre akanwa kâni emunda Nyamubâho ali ntankanacikatwamwo».

† 11:29 11, 29 Yefutè azunguluka ecihugo ca Galadi n'eca Menashè mpu ly'ashûbûza abarhabâzi. Ahika n'e Mispe bulya ebà ecihando ca bene Israheli.

³⁶ Omwâli anacimubwîra erhi: «Larha woyo wabumbûlîre Nyakasane akanwa kâwe; onjirirage nk'oku wanalaganaga omu kanwa kâwe, bulya Nyakasane anakuhîre olwîhîlo oku bashombanyi bâwe, bene Amoni».

³⁷ Namunyere anacibwîra îshe erhi: «Nsengîrage nâni ntya: "Ompè nâni myêzi ibirhi y'okucîrhonda, ondeke njè najà eyi n'eyi omu ntondo, ngendilakira obubikira[‡] bwâni haguma n'abirhu banyere"».

³⁸ Îshe anacimubwîra erhi: «Gendaga!» Anacimuleka agenda eyo myêzi ibirhi. Namunyere anacikanya n'abâbo banyere ajà azungula eyi n'eyi, ajà alakira obubikira bwâge omu ntondo.

³⁹ Erhi eyo myêzi ibirhi egera, olya munyere agaluka emwâbo, ajà emunda îshe ali, naye îshe anayûkiriza cîrya cîragâne ahânaga emwa Nyakasane. Oku biyêrekîre oyo munyere arhal-isagimanyana na mulume.

⁴⁰ Okwo lyabà irhegeko omw'Israheli: Ngasi mwâka abanyere b'Israheli banagendikumbuluka mwâli wa Yefutè w'e Galadi, bajire nsiku ini ngasi mwâka.

12

Entanbala ekarhî k'Efrayimu na Yefutè. Okufâ

[‡] **11:37 11, 37** Muli eyi milongo, 34-37: Agendilakira obubikira bwâge: bulyâla akola afâ buzira mwâna n'obwo ali ocîlanzire bwinjà (Lev 21, 13). Balimanyire mpu okufâ buzira kuburha buli buhanya na nshonyi nnene bwenêne. Okwo kwarhuma oyo munyere wa Yefutè alakira obubikira bwâge na bulya ntà luhembo ahâbirwe.

kwa Yefutè

¹ Bene Efrayimu banacishûbûzanya, bajà emunda Yefutè ali aha Safoni, banacimubwîra mpu: «Carhumaga ogendilwîsa bene Amoni orhanarhulâlikaga mpu rhugende nâwe? Ene rhwakuyôkera muli eyîra nyumpa yawe».

² Yefutè anacibashuza, erhi: «Yâga, niono n'olubaga rhwàli omu ntambala nkulu na bene Amoni; oku bundi obwo nanaciyisha ndi bahamagala nti muyishe, ci murhandîkûzagya omu maboko gâbo.

³ “Erhi mbona oku ntâye oyishirintabâla, nasimika, nahira omurhima omu nda, nâni narhabâlira bene Amoni, na Nyamubâho anacibampa. Bici birhumirage muyisha ene obu mpu mulindwîsa”».

⁴ Yefutè anacishûbûza engabo yâge yoshi y'omu Galadi, barhulubana na bene Efrayimu. Abantu b'omu Galadi bahima bene Efrayimu, bulya bene Efrayimu bakaziderha mpu «Moyo muli bantu bafumaga bene Efrayimu, mwagendicishomekeza, wâni bene Galadi, ekarhî ka bene Efrayimu na bene Menashè!»

⁵ Galadi, aziba amazîko ga Yordani goshi kuli bene Efrayimu, n'erhi hankajizire owayisha muli abo bene Efrayimu bajaga bayâka, akâderha erhi: «Mpundusi ngere», abantu b'e Galadi banamudôsa mpu: «Ka oli wa muli bene Efrayimu?» Akâderha erhi: «Nanga».

⁶ Banamubwîra mpu: «Derhaga Shiboleti».

Naye anaderha erhi: Siboleti*. Arhakaza-gikengera okushuza okushingânîne. Aho bana-mugwârha, bamuyirhire okwo mazîko ga Yordani.

⁷ Mw'ago mango anacibà mucîranuzi omu Israheli myâka ndarhu, buzinda bw'aho, Yefutê, oyo munya Galadi, afâ, anacibishwa omu lugo lwâge omu Galadi.

Ibzani

⁸ Enyuma zâge, Ibzani w'e Betelehemu, abà mucîranuzi omu Israheli.

⁹ Aburha bagala makumi asharhu, ayâlusa bâli makumi asharhu barhenga omu nyumpa yâge. Ayisha adwîrhe na bandi banyere makumi asharhu barhenga ahandi, abahà abagala. Ayôsire mucîranuzi omu Israheli myâka nda.

¹⁰ Ibzani, anacifâ, anabishwa aha Betelehemu.

Eloni

¹¹ Enyuma zâge Eloni w'e Zabuloni abà mucîranuzi omw'Israheli myâka ikumi.

¹² Okubundi Eloni w'e Zabuloni anacifâ, anacibishwa aha Ayaloni, omu cihugo ca Zabuloni.

Abdoni

¹³ Enyuma zâge, Abdoni, mugala wa Hileli, w'e Pireatoni, abà mucîranuzi omw'Israheli.

¹⁴ Ali agwêrhe bagala makumi anni, na binjikulu makumi asharhu ba barhabana, boshi

* **12:6 12, 6** Bene Efrayimu bakagiderha «S», ahâli ha «Sh». Iderha lyâbo lyabahâna. Mat 26, 73. Kwo kuligi nka kula bâna ba Bashi banji barhaciyishiberûla «r» na «rh»; baswahili banji barhaciyishi ahali «h» n'aha arhali omu ciswahili, bulya bali bamuhushikanya na «h» kaduma w'enfarase

bakazigendera oku ndogomi makumi gali nda. Abîre mucîranuzi omw'Israheli myâka munâni.

¹⁵ Okubundi, Abdoni, mugala wa Hileli, w'e Pireatoni anacifâ, anabishwa e Pireatoni omu cihugo c'Efrayimu, oku ntondo y'abany'Amaleki.

13

Okuburhwa kwa Samusoni. Mukà Manoahi abonekerwa

¹ Bene Israheli bashubirhondêra bajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyakasane, na Nyakasane anacibahâna emwa Abafilistini, mango ga myâka makumi anni.

² Hali muntu muguma w'e Sorea w'omu bûko bwa Dani, izîno lyâge ye Manoahi; mukâge yabâga ngumba, arhânajiraga mwâna.

³ Malahika wa Nyakasane anacibonekera olya mukazi, anacimubwîra, erhi: «Lolà oku oli ngumba, orhanagwêrhi mwâna; ci kwônene okolaga wajiba izîmi, waburha n'omwânarhabana.

⁴ Ci buno ocilangage, orhahîra okanywa oli idivayi, oli ecindi cinyôbwa c'okulalusa, orhanalyaga ebiri bigalugalu.

⁵ Bulya wajiba izîmi, wanayishiburha omwânarhabana. Olugembe ntà mango lwagere okw'irhwe lyâge, bulya oyo mwâna abà mwîshogwa wa Nyamuzinda kurhenga omu nda ya nina, ye warhangira okucungula bene Israheli omu maboko g'Abafilistini».

⁶ Nyamukazi agenda ajibwîra ibà, erhi: «Muntu muguma wa Nyamuzinda analiyishire emunda ndi, anali agwêrhe enshusho ya Malahika wa Nyamuzinda, nshusho ya kuyôbohya bwenêne.

Ntamudôsize nti ali wa ngahi, naye yêne arhamb-wizire izîno lyâge.

⁷ Ci kwônene anambwîzire erhi: Lolà oku wâbà izîmi, wanaburha omwânarhabana, ci omanyage kurhenga ene orhacikaginywa idivayi erhi ngasi cindi cinyôbwa cankalalusa; orhanalyaga ngasi kantu kagalugalu, bulya oyo mwânarhabana abà mwîshogwa wa Nyamuzinda kurhenga omu nda ya nina, kuhika olusiku lw'okufà kwâge».

Malahika wa Nyakasane ashubibonekera mukà Manoahi

⁸ Okubundi Manoahi anacisengera bwenêne Nyamubâho, anaciderha, erhi: «Nkusengîre Yâgirwa, Nyakasane, olya muntu wa Nyamuzinda wali orhumire, ashubiyisha arhubwîre bwinjà ebi rhugwâsirwe okujira kuli oyo mwâna waburhwa!»

⁹ Nyamuzinda anaciyumva izù lya Manoahi, na ntyo Malahika wa Nyamuzinda ashubijà emunda nyamukazi ali omu mashwa, ci ibà Manoahi arhali naye.

¹⁰ Olya mukazi anacikanyiriza, agendibwîra ibà, erhi: «Lolà oku kandi amambonekera olya mulume wali oyishire olundi lusiku emunda ndi».

¹¹ Manoahi anacikanya agenda ashimbulire mukâge, anacijà emunda olya muntu ali, amubwîra, erhi: «Ka we olya muntu waganîzagya oyu mukazi?» Anacishuza, erhi: «Nêci nie ono».

¹² Manoahi anacimudôsa erhi: «Amango kalya kanwa kâwe kabà, irhegeko lici oyo mwâna ashimba na kurhigi ayishijira?»

¹³ Malahika wa Nyakasane ashuza Manoahi, erhi: «Nyamukazi acîlange kuli ngasi ebi nana-mubwizire byoshi.

¹⁴ Arhalyaga kantu kaci k'oku muzâbîbu guruhengamwo idivayi, arhananywaga idivayi nîsi erhi ecinyôbwa cilalusa. Arhanahîra akalya akantu kagalugalu, oku namuhanzize koshi akushimbulire».

¹⁵ Manoahi abwîra malahika wa Nyakasane, erhi: «Waliha, oyêmère rhurhangikubêza hano, rhwagendikurheganyiza omwânahene».

¹⁶ Malahika wa Nyakasane anacishuza Manoahi, erhi: «Ciru wakambêza hano, ntalye kuli ebyo biryo byâwe; ci kwônene akabâ walonza okurherekêra Nyamubâho nterekêro y'ensirîra, oyijirage».

¹⁷ Manoahi adôsa olya malahika wa Nyakasane, erhi: «Izîno lyâwe we ndi obu? Amango akanwa kêwe kayûkirira, rhwanakukuza».

¹⁸ Malahika wa Nyakasane anacimushuza, erhi: «Carhuma wandôsa kwa bene okwo oku biyêrekîre izîno lyâni n'obo liri lya kujugumya?»

¹⁹ Manoahi arhôla omwânahene n'nterekêro y'enkalangè, ayihira okw'ibuye, ayirherekêra Nyakasane, kwanacibâ kwa kujugumya: Manoahi na mukâge bakazâgilolêreza.

²⁰ Lêro ago mango engulumira y'omuliro yakazâgîrhenga oku luhêrero, yanasôkera emalunga; olya Malahika wa Nyakasane asôka muli gulya muliro gw'oku luhêrero. Manoahi erhi babona kulya bakumba bûbi na mukâge okw'idaho.

²¹ Oyo Malahika wa Nyakasane arhacibonekeraga oli Manoahi, oli mukâge. Lêro Manoahi amanyira aho oku anali Malahika wa Nyakasane.

²² Manoahi anacibwîra mukâge, erhi: «Rhukolaga rhwafâ* obu rhwamâbona Nyamuzinda».

²³ Mukâge amushuza, erhi: «Acibâge Nyakasane anali alonzize okurhuyîrha, arhankayankirîre omu maboko gîrhu eyi nterekêro y'ensirîra n'ey'enkalangè, arhankanarhuyeresire birya byoshi na mw'ago mango arhankarhumanyisize bintu bya bene bîra».

²⁴ Nyamukazi anaciburha omwâna, banacimuyîrika izîno lya Samusoni. Omwânarhabana akula, Nyamubâho anacimugisha.

²⁵ Omûka gwa Nyakasane gwanarhangira okumusunika e Mahanè-Dani, ekarhî ka Sorea na Eshtaoli.

14

Obuhya bwa Samusoni

¹ Samusoni anacibungulukira e Timna, eyo Timna anacishimânayo mukazi muguma w'omu banyere b'Abafilistini.

² Erhi arherema, agendimanyîsa îshe na nina, ababwîra, erhi «Nabwîne abà Timna, omukazi nayanka, w'omu Bafilistini; mugendinshebera nâni abè mukânie».

* **13:22 13, 22** Manoahi ahamîriza oku Nnâmahanga ababonekîre omu nshusho ya malahika wâge. Emwa bene Israheli, okubona Nyamuzinda erhi kunakola kufâ (Rhulole muli Bac 6, 22-23; Lub 33, 20; Lush 5, 24-26; Murh 32, 31).

³ Îshe na nina banacimushuza, mpu: «K'orhankabona omukazi omu banyere ba bene winyu n'omu lubaga lwâwe lwoshi, obwo okola wagendilongeza omukazi emw'Abafilistini emwa ezo ntakembûlwa?» Samusoni anacishuza îshe, erhi: «Ojinshebera oyo, bulya ye onkwânîne».

⁴ Îshe na nina barhali bamanyire oku okwo kwarhenga emwa Nyakasane, bulya akazâgilonza engwârhiro y'akigenzo emunda Abafilistini bali. Ago mango erhi Abafilistini bo bâli omu Israheli.

⁵ Samusoni, n'îshe na nina babungulukira e Timna, erhi bahika oku mizâbîbu ya Timna, babona entale ntôrhò yayisha yalumba, enabakulikire.

⁶ Mûka wa Nyakasane anacijà muli Samusoni, na ciru akabà arhali afumbasire akantu omu nfune, Samusoni asharhangula erya ntale* nka kula bankasharagula omwânahene. Arhanabwiraga îshe na nina okwo ajiraga.

⁷ Samusoni yandagala agendishambâla n'olya mukazi, na nyamukazi amusîmîsa.

⁸ Erhi kugera nsiku ayandagala, mpu akolaga agendirhòla mukâge; arhangirhambika mpu alole oku murhumba gw'erya ntale; k'orhabona oku irumbu ly'enjuci n'obûci biri muli erya ntale.

⁹ Anaciyanka kuli bulya bûci, ahira omu nfune zâge, agenda alya bunjiranjira, ajà emunda îshe na nina bâli, anacibahakwo, bàlya, ci arhamanyisagya oku anakûlaga obwo bûci omu ntale.

¹⁰ Îshe wa Samusoni anacibahakwo, ajà emu-

* **14:6 14, 6** Samusoni asharhangula entale n'emisî Nnâmahanga amuhâga.

nda olya mukazi àli, n'erhi ahikayo, Samusoni ajira olusiku lukulu, bulya ago mango, okwo yali nkômedu y'emisole.

¹¹ Ci ebwa kubà bakazâgimurhînya, banacirhôla bâna ba misole makumi asharhu mpu babêre naye.

Omugani gwa Samusoni

¹² Samusoni anacibabwîra, erhi: «Muleke mmubwîre omugani, mukagumpugûlira muli zino nsiku nda z'olusiku lukulu, mukanagukoza, nanamuhà bishûli makumi asharhu, na yindi mishangi makumi asharhu y'okukazihingûlamwo ebyo bishûli.

¹³ Ci akabà murhabashiri okumpugûlira, mwanabà mwe mumpà ebyo bishûli n'eyo yindi mishangi y'okukazihingûla». Banacimubwîra mpu: «Rhubwîrage ogwo mugani gwâwe, nîrhu rhuguyumve».

¹⁴ Anacibabwîra, erhi: «Muli nyamulya, mwarhenga ebiribwa. Muli nyabukalye, mwarhenga ebirembu». Bageza nsiku isharhu balonza, barhanahashaga okuhugûla ogwo mugani.

¹⁵ Erhi bahika oku lusiku lwa kali nda, bajibwîra mukà Samusoni mpu: «Ogendishumika balo akuhugûlire ogwo mugani; n'akabà arhali ntyo, w'oyo rhwanakuyôca, rhuyôce n'enyumpa ya sho. Ka kurhuyungukirakwo kwarhumaga murhulâlîka?»

¹⁶ Mukà Samusoni ayisha alaka, acîhonda kuli ye, anacimubwîra, erhi: «Orhajira kuli nie erhali nshombo, orhansîma. Watwire abantu b'omu lubaga lwâni omugani, wanabula kugumpugûlira

nieki!» Anacimushuza erhi: «Ntâ guhugûliraga ciru n'oli larha, ciru n'oli nyâmà, akolaga we naguhugûlira obwôla!»

¹⁷ Nyamukazi agwîra omulenge muli ezo nsiku nda z'olusiku lukulu, n'oku lusiku lwa kali nda, ebwa kubà amamurhindibuza, Samusoni amuhugûlira gulya mugani, naye nyamukazi agendiguhugûlira abo bâna b'omu lugo lwâbo.

¹⁸ Abo bantu b'omu lugo, banacibwîra Samusoni oku lusiku lwa kali nda, embêre izûba lizike, mpu: «Ewani, bici binunu bilushire obûci? Bici bikali bilushire entale?» Samusoni anacibashuza, erhi: «Nka murhahingaga n'endaku yâni, murhankarhimanyize ogwo mugani».

¹⁹ Mûka wa Nyakasane anacicîhonda kuli ye, naye ayandagalira e Ashkeloni. Ayîrhayo bantu makumi asharhu, erhi abà amabatungôla, emyambalo yâbo ayihà balya bayûlubulaga ogwo mugani. Okubundi oburhè bwâge bwanaciyâka, asôkera emw'îshe.

²⁰ Oyo mukà Samusoni ayankwa n'omwâna wali mushongwe wâge.

15

Samusoni ayokêra emyâka y'okusârûlwa y'Abafilistini

¹ Erhi ensiku zigera, gala mango bakubirha engano, Samusoni ayimuka mpu akola ajirhangula mukâge; anacihêka omwânahene. Aderha, erhi: «Nkola najà emunda mukânie ali omu nyumpa y'okulâla». Ci kwônene îshe wa

nyamukazi arhamuyemereraga mpu ajemwo; aderha, erhi:

² «Nali manyire nti nkaba orhacimusimiri na ntyo namuhà owinyu. Ka mulumuna wâge arhali ye mwinjà kulusha ye. Oyo abâge ye bà mukâwe ahâli hâge».

³ Samusoni Aderha, erhi: «Lêro nâbà mwêru kwêru oku Bafilistini nkabajira kubî».

⁴ Samusoni akanya agendigwârha banyambwe magana asharhu, n'erhi abà amayanka ebimole, ajashwêkera balya banyambwe babirhi babirhi amahunga haguma, anahira ecimole ekarhî ka galya mahûnga.

⁵ Ayâsa birya bimole, analikira balya banyambwe omu ngano zikola ziyêzire z'Abafilistini. Ayôca ntyo kurhenga oku birundo by'engano kuhika oku ngano zaliciyimanzi omu mashwa; ayôca emizâbîbu n'emizêti.

⁶ Abafilistini banacidôsa mpu: «Ndi wajiraga ntya wâni?» Babashuza, mpu: «Samusoni, mukwî wa Timniti ebwa kubà oyu ishazâla amunyazire mukâge, amuhà owâbo». Abafilistini bakanya bagendiyôca olya mukazi n'enyumpa y'îshe.

⁷ Samusoni anacibashuza, erhi «Akabà ntyo kwo mwamanajira, okuli nâni ntacidêkerere ntanacicîhola kuli mwe».

⁸ Abayîrha okw'okuyôbohya, ajabavuna amahiji n'ebibero. Enyuma z'aho ayandagala, agendija omu lwâla lw'ibuye ly'Etami, aberamwo.

Omwanganga gw'endogomi

⁹ Okubundi Abafilistini banacisôka, bakola hagdilwa, bahanda omu Buyahudi, bahika cingana e Lehi.

¹⁰ Abantu b'omu Yûda banacibadôsa mpu: «Cirhumire musôkera eno munda muli rhulwîsa?» Banacibashuza, mpu: «Rhurheremîre eno munda nti rhuyishigwârha Samusoni, nîrhu rhumujire nk'oku anarhujiraga.»

¹¹ Ngabo ya bantu bihumbi bisharhu b'omu Yûda banaciyandagalira emunda ali omu lwâla lw'ibuye ly'Etami. Banacibwîra Samusoni, mpu: «K'orhamanyiri oku Abafilistini ho bakola babà banamwîrhu? Bici ebi warhujirîre?» Anacibashuza, erhi: «Oku banjiriraga kubî kwo nâni nabajirira».

¹² Banacimubwîra, mpu: «Rhulikugwârha, rhukuhêkere abo Bafilistini», Samusoni anacibalahiriza, erhi: «Cinyigashiragi oku murhanyîrhe mwenene».

¹³ Banacimushuza, mpu: «Nanga rhurhakuyîrhe». Erhi babà bamâmushwêka na migozi ibirhi mihyâhya, bamurheremana kuli liry ibuye.

¹⁴ Erhi ahika aha Lehi, Abafilistini babanda orhuhababo rhw'omwîshingo. Okubundi Mûka wa Nyakasane amujamwo, erya migozi yali emushwêsire yanacidarhuka nka mugozi gwa citâni bayôcire n'omuliro; emunda bâli bayifundikire yarhoga omu maboko gâge.

¹⁵ Anacishimâna omwanganga mubishi gw'endogomi; alambûla okuboko, agurhola, ayîrhamwo bantu cihumbi.

¹⁶ Samusoni anaciderha, erhi: «N'omwanganga

gw'endogomi, nabamalîre. N'omwanganga gw'endogomi, nayîsire ecihumbi c'abantu».

¹⁷ Erhi abà amâyûsa okuderha ntyo, akabulira gulya mwanganga, n'aho ahayîrika izîno lya Ramati-Lehi.

¹⁸ Erhi akola ali bufà n'enyôrha, ashenga Nyakasane, aderha erhi: «Yâgirwa wênene wakolêsagya okuboko kwa mwambali wâwe, mpu olîkûzemwo olubaga lwâwe; na buno ka nkolaga nafà n'enyôrha, na ntyo mpirimire omu maboko g'ezi ntakembûlwa'?»

¹⁹ Nyamuzinda anacihahanyula ibuye libà abà Lehi, lyanacivongobokamwo amîshi. Samusoni anywa, ahûmûka, ashubibà mugumagumà. Co carhumire eryo iriba baliyîrika izîno lya Eni-Korè; liciba aho Lehi kuhika ene.

²⁰ Samusoni ayôsire mucîranuzi omw'Israheli ago mango g'Abafilistini, myâka makumi abirhi.

16

Samusoni ahôngola olumvi lw'aha Gaza

¹ Samusoni akanya ajà e Gaza, eyo munda ashimâna yo omukazi orhajira mulume, ajà omu mwâge.

² Banacikamanyîsa abantu b'e Gaza mpu: «Samusoni yo akola ali eno munda». Bayisha, bagorha erya nyumpa, bamukubika obudufu boshi, bagendilingira aha muhango gw'olugo. Boshi bahwekêrera obwo budufu boshi, mpu: «Hano buca boshi, rhwanamugwârha, rhumuyîrhe».

³ Samusoni ahunga kuhika aha karhî k'obudufu kwônene, aha karhî k'obudufu azûka,

amanyula olumvi lw'olugo, kuguma n'emirhi yalwo yombi n'omurhamba gwâlwo; anacibihira aha lurhugo, abisôkana okw'irhwêrhwè ly'entondo eri yalola Hebroni.

Dalila amanyîsa ogwa Samusoni

⁴ Enyuma z'aho anaciyinjibana omukazi omu kabanda ka Soreki, izîno ly'oyo mukazi ye Dalila*.

⁵ Abashamuka b'Abafilistini bakanya bajà emunda nyamukazi ali, bamushumika mpu: «Omuyenje, olole ngahi emisî yâge esimikira, na kurhi rhwankamuhima, rhumugwarhe, rhumushwêke, rhunamucinaguze nk'oku rhunalonzize, rhwakazikuhà ngasi muguma nfaranga igana za marhale».

⁶ Dalila anacibwîra Samusoni, erhi: «Nkuhûnyire, ombwîre nâni ngahi eyi misî yâwe esimikira, na kurhi bankakuhimamwo banakugwârhe?»

⁷ Samusoni anacimushuza, erhi: «Nka bankanshwêka na migozi nda eciri mibishi, nâni nanabà muzamba, nanayôrha nk'abandi bantu».

⁸ Abo bashamuka b'Abafilistini bayisha badwîrhîre Dalila migozi nda eciri mibishi, naye anacimushwêka nayo.

⁹ Kuziga erhi hanaligi n'abantu bacîfulisire omu nyumpa y'olya mukazi. Nyamukazi

* **16:4 16, 4** Samusoni agonyagonya entale (14, 6), agaliyabirwa okuhima amagene g'emurhima gwâge; acîshwêkûlaga enkoba zâlimushwêsire, cikwône ayâbirwa okushwêkûla enkoba z'amagene galimushwêsire, ngasi mulume erhi mukazi akakengêra oku aho habà hadârhi, amagene g'emurhima oyu gahârhi ne arhabona kuli.

anacimubwîra, erhi: «Samusoni, omanyey, Abafilistini bano!» Ho na halya anacitwa rhulya rhugozî nka kulya ba nkanatwa omugohe gw'oluviri gw'amahikakwo omuliro. Emisî yâge erhacimanyagwa aha esimikira.

¹⁰ Dalila anacibwîra Samusoni erhi: «K'orhabwîni oku mwantebire, oku wambwizire eby'obunywesi. Lêro nyêrekaga bici bankakushwêkamwo».

¹¹ Anacimubwîra, erhi: «Nka bankanshwêka na migozi nda erya mibudurhu, erya erhasâgijira gundi mukolo, aho nanabà muzamba nk'abandi bantu».

¹² Dalila anaciyanka erya migozi mihyâhya anacimushwêkamwo, anacimubwîra, erhi: «Samusoni, omanyey, Abafilistini bano!» Kuziga erhi n'abantu bacîfulisire omu nyumpa. Anacitwa erya migozi nka kulya banakanatwa enusi y'okuhanga, yo migozi yali emushwêsire amaboko.

¹³ Dalila anacibwîra Samusoni erhi: «Kuhika mangaci waleke nieki okunteba, wakambwîra eby'obunywesi byônene. Nyêrekaga bici byankakushwêka». Samusoni anacimushuza erhi: «Nka wankashwêka eyi mihunga y'e mvîri zâni oku eri nda na caburhinda okanayisêza n'enkomango, nanaheza emisî yâni, mbè nk'abandi bantu».

¹⁴ Nyamukazi anaciyiziriringa n'olya caburhinda, anashwêkera oku mulindizo bashwêkerakwo ebintu. Oku handi anacimubwîra, erhi: «Abafilistini bano, Samusoni!» Oku azanzaramuka omw'îrò, amanyula gulya mulindizo, n'olya caburhinda.

15 Nyamukazi anacimubwîra erhi: «Kurhi wankambwîraga erhi: Nkusîma akabà omurhima gwâwe gurhandikwo? Lolà oku kakola kasharhu aka odwîrhe wanteba, orhanacimanyîsa ngahi emisî yâwe esimikira?»

16 Kulya kubà nyamukazi akazâgimushimbulula ntyo ngasi mango, Samsoni oburhè bwalonzimuyîrha.

17 Lêro anaciyigulira nyamukazi omurhima gwâge goshi, amubwîra erhi: «Olugembe lurhasagigera okw'irhwe lyâni, bulya mbà nterekêro ya Nyakasane, kurhenga omu nda ya nyâma. Nka bankamôma, emisî yâni yanantengamwo, nanabà muzamba, nyôrhe nk'abandi bantu».

18 Dalila abona oku lêro amamuyigulira omurhima gwâge; anacirhumiza abashamuka b'Abafilistini, aderha, erhi: «Lêro murheremage!» Balya bashamuka b'Abafilistini basôkera emunda nyamukazi ali, bayisha badwîrhe n'enfaranga.

19 Nyamukazi agwishiza Samusoni oku madwî gâge; erhi abà amahamagala omulume, amômêsa erya mihunga nda yali oku irhwe lya Samusoni, abona akola abongerîre, erhi emisî yamamuhwamwo.

20 Olya mukazi anaciderha, erhi: «Omanyè Abafilistini bano, Samusoni!» Samusoni azanzamuka omw'îrò lyâge, anadwîrhe aderha, erhi: «Nashubifuma nk'agandi mango, nacîlikûza». Ci arhali acimanya oku Nyakasane anamurhen-

ziremwo†.

21 Abafilistini bayisha, bamugwârha, banamurhomola amasù n'erhi babà bamamuyandagalana e Gaza, bamushwêka na bacaburhinda babirhi b'omulinga. Ahâbwa omukolo gwa okukazizungulusa‡ ibuye ly'okushwa omwo mpamikwa.

Okufà kwa Samusoni

22 Ci kwônene emviri z'oku irhwe lyâge za-shubirhangira okumera kurhenga galya mango anamômagwa.

23 Abo bashamuka b'Abafilistini banacishûbûzanya mpu barherekêre Dagoni, ye nyamuzinda wâbo, mpu banacîsimise! Bakaziderha, mpu: «Nyamuzinda wîrhu arhulikuzize kuli Samusoni, omushombanyi wîrhu».

24 Olubaga loshi lwayishikazimulolakwo, lwanakaziderha omu kukuza nyamuzinda wâbo, mpu: «Nyamuzinda wîrhu anarhuhire olya mushombanyi wîrhu, owali wamasherêza ecihugo cîrhu, anarhuyirhamwo bantu banji».

25 Erhi emirhima yâbo ebà yamashagaluka, banaciderha, mpu: «Hamagali Samusoni, ayîshe arhusimise»!. Banacikûla Samusoni mulya mpamikwa, ayisha arhondêra abasharhira. Agôla mango erhi bamuyimanzize ekarhî k'enkingi.

26 Samusoni anacibwîra omwâna wal-imugwârhire oku kuboko, erhi: «Ndeka

† 16:20 16, 20 Nyamuzinda amurhenziremwo: 2 Sam 16, 14; 18, 12; 18, 15. ‡ 16:21 16, 21 Akazizungulusa ibuye ly'okushwa: Ayu 31, 10; Mat 24, 41.

ngwârhîrize kuli ezi nkingi zitunzire enyumpa, nsimikirekwo».

²⁷ Ago mango enyumpa yali eyunjwîre balume n'abakazi, muli eyo nyumpa mwâli n'abashamuka hoshi b'Abafilistini, oku nyanya ly'enyumpa kwâli hôfi bantu bihumbi bisharhu by'abalume n'abakazi bakazâgilola oku Samusoni asharha.

²⁸ Mw'ago mango Samusoni anacishenga Nyakasane, anaciderha, erhi: «Yâgirwa Nyamuzinda onyibuke nâni mâshi, oshubimpâ emisî, muli gano ma ngo gônene, mbone kurhi nankahasha okucîhola oku Bafilistini, kuli aga masû gâni gombi».

²⁹ Samusoni agwârha enkingi ibirhi z'omu karhî k'enyumpa, zo enyumpa yoshi yali esimikirekwo; ayizonza amaboko, nguma okuboko kulyo, eyindi okumoshô.

³⁰ Samusoni anaderha, erhi: «Ngendanwe n'Abafilistini, mâshi!» Yêshi acîsêza n'emisî yâge yoshi, amanyula zirya nkingi, enyumpa anaciyihonda okw'idaho, yahongokera kuli balya bashamuka n'oku lubaga loshi lwanalimwo. Abafaninwe naye bo banji kulusha abayisire erhi acizîne.

³¹ Bene wâbo n'ab'omu mulala gw'îshe boshi bayandagala, bamubarhula, bamusôkana emwâbo, bagendimubisha ekarhî ka Sorea na Eshtaoli, omu nshinda ya Manoahi, îshe. Abîre mucîranuzi omu Israheli myâka makumi abirhi.

¹ Hàli mulume muguma w'omu birhondo by'Efrayimu, izîno Jyage ye Mika.

² Anacibwîra nina, erhi: «Zîrya nfaranga z'esikeli cihumbi n'igana bakunyagaga, na kandi wakazihehêrera abazinyazire, -wakazâgikuderha erhi nanayumva, -lolà, ezo nfaranga omu maboko gâni ziri nie naziyansire». Nina anacimubwîra, erhi: «Mugala wâni agishwe na Nyakasane mâshi!»

³ Anacigalulira nina zîrya nfaranga cihumbi n'igana; nina anaciderha, erhi: «Ezi nfaranga nzirherekîre niene n'okuboko kwâni emwa Nyakasane kuli mugala wâni, lyo bagendinjiriramwo ensalamu y'ecûma». Omugala anacimubwîra, erhi: «Z'ezi nkugalulire we nazo».

⁴ Erhi abà amagalulira nina ezo nfaranga, nina arhòla nfaranga magana abirhi, agahà omutuzi, na nyamutuzi amujiriramwo ensalamu y'ecûma, yagendibîkwa omu nyumpa ya Mikayahu.

⁵ Ci oyo Mikayehu akazâgilonza okubà n'aka-Nyamuzinda; anacijira efodi n'eterafi, na mugala wâge muguma amubumba enfune mavurha mpu abè ye mudâhwa wâge.

⁶ Muli ago mango harhàbâga mwâmi omw'Israheli; ngasi muguma akazâgijira nk'okunamusimise.

⁷ Hàli mwanarbabâna muguma w'e Betelehemu omu Yûda, w'oku bûko bwa Yûda, ci oyo muntu abâga Muleviti, anali aho nka cigolo kwônene.

⁸ Oyo muntu anacirhenga omu lugo lwa Betelehemu omu Yûda, mpu agendiyûbaka ngasi aha anabwîne. Omu kushimba enjira yâge,

alinda ahika omu ntondo y'Efrayimu, kuhika abà nyumpa ya Mika.

⁹ Mika anacimudôsa, erhi: «Ngahi warhenga?» Naye anacimushuza, erhi «Ndi Muleviti w'e Betelehemu omu Yûda; nayishanagenda nti nyûbake nka cigolo aha nambwîne».

¹⁰ Mika anacimubwîra, erhi: «Bêra hano mwâni. "Obè we larha na mudâhwa wâni, nâni nakazikuhà nfaranga ikumi za marhale ngasi mwâka, nakuhà enundo y'emyambalo, n'ebi wakazilya"».

¹¹ Oyo muleviti ayêmêra okubêra aha mw'olya muntu, olya mwânarhabana, anacilama aho nka muguma omu bagala bâge.

¹² Mika abumba amaboko g'olya mwâna mavurha; olya mwâna akazimukolera nka mudâhwa; anacibêra omu nyumpa ya Mika.

¹³ Mika anaciderha, erhi: «Nkolaga manyire oku Nyakasane anjirira aminjà ebwa kubà namâbona oyu Muleviti nka mudâhwa».

18

Bene Dani baja balonza aha bayûbaka

¹ Muli ago mango barhaligwêrhe mwâmi omw'Israheli. Ago mango mulala muguma gwa bene Dani gwarhondêra okujà gwalonza ahantu bayûbaka, bulya kuhika ago mango bône barhalibasagihâbwa ecâbo cihugo omu bene Israheli.

² Bene Dani banacirhuma balume barhanu b'omu bûko bwâbo, balume ba misî na ba burhwâli, mpu bagendilolêreza ecihugo, kurhenga e Sorea na kurhenga Eshtaoli, mpu

bajè bayenja, banamanyirire eco cihugo. Banacibabwîra, mpu: «Mukanye, mujè mwalolêreza munamanyirire eco cihugo». Banacijà omu ntondo y'Efrayimu, kuhika aha mwa Mika, banacibandaho.

³ Erhi hakola hali hôfi n'enyumpa ya Mika, n'erhi bamanyîrira izîno ly'olya mwâna w'Omuleviti, hanaciyegêra, hamudôsa, mpu: «Ndi wakuhisagya eno munda? Bici ojira eno munda na bici ogwêrheyo?»

⁴ Anacibashuza, erhi: «Ntya na ntya kwo Mika ajira kuli nie, ampizire omu mikolo yâge mpu akazimpemba, ananjizire mudâhwa wâge».

⁵ Banacimubwîra, mpu: «Okanyagye ogendirhudôkeza* Nyamuzinda rhumanye erhi aga mabalamo gîrhu garhukwânana».

⁶ Olya mudâhwa anacibabwîra, erhi: «Gendagi n'omurhûla bulya amabalamo ginyu gali omu masù ga Nyakasane».

⁷ Balya bantu barhanu banahuma njira yâbo, bahika aha Layishi, babona olubaga luli n'omurhûla muli olwo lugo, barhagwêrhi kadundo kaci, omu kushimba oburhegesi bw'abanya-Sidoni, boshi bâli n'omurhûla, banalidekerîre bwinjà, ntâye ciru n'omuguma wali ogwêrhe ecikono c'obukulu omu cihugo, wakadesire mpu abababaza muli kantu kalebe, bâli bacîyegwîre n'abanya-Sidoni, barhanali bagwêrhe kadali kaci n'omuntu.

⁸ Bashubira emunda bene wâbo bali aha Sorea n'aha Eshtaoli. Bene wâbo banacibabwîra, mpu:

* **18:5 18, 5** Okudôsa Nyamuzinda: Rhulole muli Bac 1, 1...; 1 Sam 23, 9-12.

«Kurhi mudesire?»

⁹ Banacishuza, mpu: «Yimuki rhubarhabâlire, bulya rhwabwîne ecihugo, na lolà oku ciri cihugo cinjà bwenêne. Kanyi rhugende rhujirhòla eco cihugo; murhaderhaga bici.

¹⁰ Hano muhikayo, mwashimâna olubaga luli n'omurhûla. Ecihugo ciri cigali. Nyamubâho anamuhîre co; ciri cihugo cirhabuziri cici omu binabà bano igulu byoshi».

Okubunga kwa bene Dani

¹¹ Bene Dani banacirhenga e Sorea, n'e Eshtaoli, bâli balume magana gali ndarhu, erhi banacîbambizize n'emirasano yâbo yoshi.

¹² Basôka, bagendiha nda aha Kiriyati-Yearimi, omu Yûda. Co cinarhuma abo bantu baderhwa ciru kuhika buno Mahanè-Dani. Lolà oku aho hantu hali olunda lw'e Buzika-zûba bwa Kiriyati-Yearimi.

¹³ Banacirhenga aho, banacijà ebwa ntondo y'Efrayimu, balinda bahika abà mwa Mika.

¹⁴ Balya bantu barhanu bâli barhumirwe buyenzi omu cihugo ca Layishi barhòla akanwa, babwîra bene wâbo, mpu: «Ka mwankamanya oku muli ezi nyumpa muli efodi, eteran n'ensalamu y'ecûma? Lolagi oku mwajira».

¹⁵ Banacijà ebwa lulya lunda, banacijà omu nyumpa y'olya mwânarhabana w'Omuleviti, yo nyumpa ya Mika, banacimulamusa.

¹⁶ Balya bandi magana gali ndarhu ga bene Gadi, n'emirasano yâbo, bayimanga aha c'olusò.

¹⁷ Balya bantu barhanu baliyenja ecihugo, bakanya, bajà omu nyumpa, banacirhòla erya nsalamu, n'erya efodi n'eterafi, n'ago mango erhi

omudâhwa ayîmanzire aha muhango na balya balume magana gali ndarhu banacîbambizize n'emirasano yâbo.

¹⁸ Erhi babà bamâjà omu nyumpa ya Mika banayanka erya nsalamu n'erya efodi n'eterafi na kalya kalugu k'ecûma, olya mudâhwa anacibadôsa, erhi: «Bici ebyo mwajira?» Banacimushuza, mpu:

¹⁹ «Hulika, hira enfune zâwe oku kanwa† kâwe, onayîshe rhugende rhweshi, ojibà we Larha wîrhu na mudâhwa wîrhu. K'obwîne kuli kwinjà okuyôrha mudâhwa w'enyumpa ya muntu muguma, nîsi erhi okugendibà mudâhwa w'omulala mugumagumà, na mulala gwa bene Israheli?»

²⁰ Olya mudâhwa arhwangûkwa omurhima, arhòla erya efodi na zirya terafi n'erya nsalamu bagenzikanwa.

²¹ Banacirhòla enjira yâbo, balíkûla, bashokoza abâna, enkafu n'ebirugu byâbo.

²² Bali bakola bali kulî n'enyumpa ya Mika, amango abantu bayûbakaga hôfi n'enyumpa ya Mika bashûbûzanyagya mpu bakola bashimba bene Dani.

²³ Bahamagala bene Dani, nabo erhi bahindamuka babwîra Mika, mpu: «Bici ebyo wamashûbûza?»

²⁴ Anacishuza, erhi: «Banyamuzinda wâni najiraga niene, mwamabahekaga kuguma n'omudâhwa wâni, mwoyo mukolaga mwagenda: bici bicinsigalirage obwo? Cankarhumaga

† 18:19 18, 19 Hira enfune oku kanwa kâwe: ciri cijiro c'okuderha mpu ohulike: Mik 7, 16; Ayu 21, 5; 29, 9; 40, 4; Mig 30, 32; Burh 8, 12.

mwambwîra mpu: Bici oli nabyo?»

²⁵ Bene Dani banacimubwîra mpu: «Omanyè washubîrira mpu warhudesà, bulya abantu wamajirîsa oburhè okurhalusire, hali amango bankacirhunika kuli we bakuyîrhe bayîrhe n'omulala gwâwe».

²⁶ Bene Dani banacirhônga enjira yâbo. Erhi abona oku bali banji kumulusha, Mika agaluka, acîshubirira omu mwâge.

Okurhônga Layishi omu ntambala n'okuyûbaka oluhêrero lwa Dani.

²⁷ Nabo bahêka ntyo birya birugu bya Mika n'omudâhwa wâge. Barhabâlira Layishi, lubaga lwa bantu barhûlwîre, barhali na kadundo kaci, olwo lubaga balugeza oku boji bw'engôrho banayôca olugo lwâbo.

²⁸ Ntâye wayishire mpu ankabalikûza, bulya bali kulî na Sidoni, na kandi abantu b'olwo logo barhayinjibanaga n'abandi bantu: olwo lugo lwàli omu kabanda ka Beti-Rehobi. Bene Dani bashubiyûbaka olwo lugo banacilubêramwo.

²⁹ Olwo lugo baluyîrika izîno lya Dani, lyo izîno lya Dani, îshe wâbo ali muburhwa w'Îsraheli. Ci kwônene embere olwo lugo lwakazâgiderhwa Layishi.

³⁰ Bene Dani banaciyûbakira erya nsalamu, na Yehonatani, mwene Gershomi, mugala wa Mûsa, n'abagala bayôrha bali badâhwa b'omulala gwa Dani, kuhika olusiku ecihugo coshi cahêkagwa bujà.

³¹ Bayîmanza ntyo kuli bo bônene erya nsalamu Mika ajiraga, yanacibêra emwâbo amango goshi aka-Nyamuzinda kanali aha Silo.

19

Omuleviti w'omu Efrayimu n'eciherula câge

¹ Ago mango Israheli arhabagamwo mwâmi, Hàli Muleviti muguma wayûbakaga oku buzinda bw'entondo y'Efrayimu. Oyo muntu anaciyanka omukazi w'eciherula c'e Betelehemu omu Yûda.

² Eco ciherula câge cacîhindula kuli ye, canacirhenga omu mwâge, cashubira emw'îshe e Betelehemu omu Yûda, canabêra eyo munda myêzi ini.

³ Ibà akanya mpu ajimulonza, amubwîre ebinwa byamuja oku murhima, anamugalule emwâge. Aligenzire na mwambali wâge analihe-sire ndogomi ibirhi. Nyamukazi anabayankirira omu nyumpa y'îshe. Îshe w'olya mukazi erhi abona oyo mulume, agendimuyankirira n'obusîme.

⁴ Ishazâla ye oligi îshe wa nyamukazi, asêza olya mulume mpu abêre aha mwâge, abêraho nsiku isharhu, bakazilya, banakazinywa, babêra aho.

⁵ Oku lusiku lwa kani banacizûka mucêracêra, olya Muleviti erhi akola acîrheganyize okugenda. Ci kwônene îshe wa nyamukazi anacibwîra omukwi, erhi: «Orhangizibuhya omurhima gwâwe n'ecihimbi c'omugati, mubuligenda».

⁶ Erhi babà bamabwârhalala, balya bombi bananywa. Okubundi îshe wa nyamukazi anacibwîra ihà wa nyamukazi, erhi: «Nkuhûnyire,

oleke mushubilâla hano, omurhima gwâwe gushagaluke».

⁷ Ibà w'olya mukazi ayimuka mpu akola acîgendera, ci omu kusêzibwa n'ishazâla, ashubigaluka, alâla aho.

⁸ Oku lusiku lwa karhanu azûkiriza sêzi sêzi mpu akola agenda. Lêro îshe wa nyamukazi anacimubwîra, erhi: «Rhûza omurhima gwâwe, nkuhûnyire ntyo». Kandi balinda kuhika bijingo. Banacirya bombi.

⁹ Ibà wa nyamukazi ayimuka mpu akola agenda n'eciherula câge n'omwambali; ci îshe wa nyamukazi, yerigi ishazâla, amubwîra, erhi: «Lolâ oku bikola bijingo, muhunyire, mulâle hano; lolâ oku byajiba bijingo, ogeze obudufu hano, onarhuze omurhima gwâwe, irhondo mwanalamukira sêzi sêzi, mugende, na ntyo wanahika emwâwe».

¹⁰ Ibà w'olya mukazi arhaciyêmêraga okushubilâla; ayimuka acîgendera. Ahika aha ishiziriza Iya Yebusi, yerigi Yeruzalemu, erhi aligi na zirya ndogomi zâge zombi zinabarhwîre anali n'eciherula câge.

Obumînya bw'abantu b'e Gibeya

¹¹ Erhi bahika hôfi na Yebusi, izûba lyazika bwenêne. Olya murhumisi anacibwîra nawâbo, erhi: «Yisha nkuhûnyire, rhushubire ebwa lula lugo lw'abanya-Yebusi, rhujilalayo».

¹² Nawâbo anacimushuza, erhi: «Rhurhagaluke ebwa lugo lwa bene, emunda erhali bene Israheli, rhwagera kuhika e Gibeya».

¹³ Ashubibwîra omwambali, erhi: «Kanya rhucîhangâne okuhika kuli bîra bishagala, rhwagendilâla aha Gibeya nîsi erhi aha Rama».

¹⁴ Bakanya, bagenda, izûba lyazika erhi bahika hôfi na Gibeya, oli emwa bene Benyamini.

¹⁵ Bayêrekera eyo munda, mpu bagendilâla abà Gibeya. Olya Muleviti ajà omu lugo abêra omu ngo y'olugo, ci ntâye wadesire mpu amuyankirira omu nyumpa yâge, alalamwo.

¹⁶ Ci lolâ oku muli ebyo bijingo hanaciy-isha mushosi muguma wafuluka ebwa mashwa gâge, emunda analikola. Ali muntu w'omu ntondo y'Efrayimu, ci kwônene àli nka mubunga aha Gibeya, n'abantu bayûbakaga aho bâli bene Benyamini.

¹⁷ Olya mushosi mpu ayînamula amalanga, abona oyo muntu wali mabalamo ali omu ngo y'olugo; olya mushosi anacimubwîra, erhi: «Ngahi wajà na ngahi warhenga?»

¹⁸ Anacimushuza, erhi: «Rhwarhenga e Betelehemu omu Yûda, rhwajà oku buzinda bw'entondo y'Efrayimu, bulya yo mbà. Nali njire e Betelehemu omu Yûda, na buno nkolaga nashubira emwâni, ci ntâye onyankirire omu nyumpa yâge.

¹⁹ N'obo ngwêrhe ebyâsi by'okulîsa endogomi zâni, rhunacîyikîre omugati gw'okulya, nie, omurhumisi wâni na kuli oyu mwambalikazi wâwe; ntâco rhubuzire»*.

²⁰ Olya mushosi anacimubwîra erhi: «Omurhûla gubè nâwe! Niene biyêrekîre ebi olagîrîrekwo, ci

* **19:19 19, 19** Ali acîyikire ayikira n'ebintu.

orhagezagya obudufu muno ngo».

²¹ Amuhêka omu nyumpa yâge, n'endogomi zâge azilisa bwinjà; nabo bakalaba amagulu, bàlya, bananywa.

²² Erhi babà bakola badwîrhe basîmîsa omurhima gwâbo, alà oku abalume b'omu lugo, bene Beliali, bagorha erya nyumpa, babasa olumvi, banacibwîra olya mushosi, ye wali nn'enyumpa, mpu: «Hulusa olya muntu wajâga hano i mwâwe, nîrhu rhumumanye.»

²³ Nn'erya nyumpa ahuluka, ajà emunda bali, anacibabwîra, erhi: «Nanga mâshi bene wîrhu, murhahîra mukajira kubî kwa bene okwo, muhûnyire muleke; ebwa kubà oyu mulume anajîre muno mwâni, mumanye mwankajira obubî buhanya.

²⁴ Loli mwâli wâni oyu ociri wa mubikira, n'eciherula câge eci; namulerhera bo embuga, mwene mujire oku munalonzize; ci kuli oyo muntu murhahîra mukajira obubî buhanya».

²⁵ Abo balume barhalonzagya okumuyumva. Lêro olya mulume arhôla eciherula câge, abahêkeraco embuga. Nabo bamumanya, bamusharhirakwo obudufu boshi kuhika boshi, bamuleka erhi bucânûla.

²⁶ Oku bwaca ntya, olya mukazi ayisha acîrhimba oku c'olusò lw'enyumpa y'olya mulume ibà ali ahanzire aha mwâge, alinga mpu buce.

²⁷ Ibà w'olya mukazi azûka sêzi, n'erhi abà amâyigula olumvi, ahuluka mpu akolaga acîgendera. Na, lolà oku olya mukazi, eciherula câge, cilambukire aha muhango gw'enyumpa, amaboko gali oku c'olusò.

²⁸ Anacimubwîra, erhi: «Yimanga, rhucîgendere». Ci ntà ishuzo. Okubundi anacimuhira oku ndogomi yâge; nyamulume ayimuka ajà emwâge.

²⁹ Erhi ahika emwâge, ayanka akêre, ayanka gulya mufù gw'eciherula câge, ajà amutwa ebirumbu bihimbi bihimbi; arhôla bihimbi ikumi na bibirhi, abirhuma omu cihugo ca bene Israheli boshi.

³⁰ Ngasi yêshi wanabwîne, akazifuduka, anaderhe, erhi: «Oku kurhasagiyumvikana kurhanasagibonekana omu bene Israheli, kurhenga barhenzire omu cihugo c'e Mîsiri, kuhika buno. Murhanye, mudôsanye, munashambâle kuli ebi»†.

20

Bene-Israheli bacîhâna, mpu bacihôle oku bumînya bwa Gibeya

¹ Bene Israheli banacihuma enjira yâbo kurhenga e Dani, kujà e Bersheba. Bagera omu cihugo ca Galadi; olubaga lwajà omw'ihano nka muntu muguma embere za Nyakasane aha Mispâ.

² Abarhambo b'olubaga lwoshi, abà ngasi mulala gwa bene Israheli, bajà omu mbugânano y'olubaga lwa Nyamuzinda: Bayimangamwo bantu bihumbi magana anni bya balwî bahuma engôrho.

† 19:30 19, 30 Ogu mulongo guyandisirwe ntyo omu cihabraniya; ci gugwêrhe enyûshûlo y'ebihimbi bihimbi y'omu cigereki edesire kuguma n'okwo.

³ Bene Benyamini banacimanya omwanzi oku bene Israheli bajira ihano aha Mispa. Bene Israheli banacidôsa, mpu: «Murhubwîre nîrhu kurhi okuyîrha ntya kwayishaga?»

⁴ Oku bundi olya Muleviti, ye oligi ibà w'olya mukazi wayîrhagwa, ajà omu kanwa, aderha erhi: «Niono nanacijà omu Gibeya emwa bene Benyamini n'eco ciherula câni nti rhuhandemwo.

⁵ Abarhambo b'e Gibeya banaciyisha bantabâlire, n'omu kuntabâlira ntyo, bagorha, budufu enyumpa: erhi badwîrhe balonza oku banyîrhamwo, mukânie bamusherêza, afà.

⁶ Nanaciyanka omufu gwa cirya ciherula câni, najà namurhola bihimbi bihimbi, nabirhuma omu ngasi ishwa lya bene Israheli, bulya ehirhankaderhwa, bahenya amaligo omu Israheli.

⁷ Mweshi oyo muli aha, bene Israheli, mucidôsagye mumanyage kurhi mwajira hano honênè».

⁸ Olubaga loshi lwanaciyimanga nka muntu muguma, lwaderha, mpu: «Ntâye ciru n'omuguma wankaderha mpu agaluka ebw'ihêma lyâge, ntâye ciru n'omuguma waderha mpu ashubira emwâge.

⁹ Alagi buno oku rhwajira muli Gibeya: rhu-murhabâlire nk'oku rhubwîzirwe omu kuyesha ecigole.

¹⁰ Rhwajà rhwarhôla omu milala yoshi ya bene Israheli, balume ikumi oku igana, balume igana oku cihumbi na balume cihumbi oku bihumbi ikumi; abo banarhôla olwîko kuli erya ngabo yagendihana Gibeya wa bene Benyamini, kuli

obu bubî buhanya anajiriraga Israheli».

¹¹ Bene Israheli habugânana, barhabâlira lulya lugo, nka muntu muguma, kulya banali balalîre.

Bene Benyamini barhayumvagya Bene-Israheli

¹² Eyo milala ya bene Israheli, yanacirhuma entumwa emw'omulala gwa bene Benyamini, mpu bagendibabwîra erhi: «Okwo bazindiyîrha omuntu emwinyu kwo kuderha kurhi?

¹³ «Murhuhâge buno abo bantu ba busha, bali omu Gibeya, rhubayîrhe, rhukûle ntyo obubî muli bene Israheli». Cikwône bene Benyamini barhalonzagya okuyumva bene wâbo, Bene-Israheli. Entambala ntangiriza

¹⁴ Bene Benyamini banacirhenga omu ngo zâbo, babugânana aha Gibeya, mpu bagendilwîsa bene Israheli. Ci bene Benyamini balahira okuyumva baci bâbo bene Israheli.

¹⁵ Abo bene Benyamini barhengaga omu ngo, baganjwa, muli olwo lusiku, bahika omu bantu bihumbi ikumi na ndarhu, boshi bahuma engôrho, buzira kuganja abantu b'omu Gibeya abâli bahisire omu bantu magana gali nda ga ntwâli.

¹⁶ Muli olwo lubaga mwâli bantu magana gali nda, zâli ntwâli zirhayishigihuma n'okuboko kulyo; bankabanzire n'engondôzo yâbo, barhege omuntu oluviri lumuli okw'irhwe buzira kuluhusha.

¹⁷ Nabo bene Israheli baganjagwa, buzira kuderha bene Benyamini, bahika omu bantu bihumbi magana anni, bantu bahuma engôrho, boshi bali ngabo ya balwî.

18 Bene Israheli banaciyimuka, bakanya, basôkera e Beteli, bagendidôsa Nyamuzinda, mpu: «Ndi muli rhwe warhangigendilwîsa bene Benyamini» Nyamubâho ashuza, erhi: «Yûda ye wa burhanzi».

19 Bene Israheli bayanka enjira yâbo kurhenga sêzi, bagendihanda aha mbêre za Gibeya.

20 Bene Israheli bakanya bakolaga bagendilwîsa bene Benyamini; bene Israheli banacitwa ecigamba bakola babalwîsa, ah'ishiriza lya Gibeya.

21 Okubundi obwo bene Benyamini, bahuluka omu Gibeya; olwo lusiku balambika okw'idaho bantu bihumbi makumi abirhi na bibirhi bya bene Israheli.

22 Abo bantu, bo baligi bene Israheli, bashubihira omurhima haguma, bashubitwa ecigamba, halya banali olusiku lurhanzi.

23 Bene Israheli bakanya bagendilakira Nyamubâho kuhika bijingo; bâge ndidôsa Nyakasane mpu: «Ka kandi nshubikanya, ngendilwîsa bene Benyamini mwene wîrhu». Nyakasane ashuza, erhi: «Ogendimulwîsa».

24 Bene Israheli bayegera bene Benyamini, bakorana oku lusiku lwa kabirhi.

25 Olwo lusiku lwa kabirhi, Benyamini na Israheli aha Gibeya, akola ajibalwîsa, ashubilambika okw'idaho bantu bihumbi ikumi na munâni, bantu ba muli bene Israheli, boshi balwî ba ngôrho.

26 Bene Israheli boshi, engabo yoshi yalongola, bagenda e Beteli, n'abo batamala barhondêra

balakira* embere za Nyakasane. Bacîshalisa olwo lusiku kuhika bijingo. Bahêra enterekêro y'ensirîra n'enterekêro z'omurhûla embere za Nyakasane.

²⁷ Bene Israheli ashubigendidôsa! Nyakasane -ago mango erhi omucîmba gw'amalaganyo gwa Nyamuzinda guli aho,

²⁸ naye Pinehasi, mugala w'Eleazari, mugala w'Aroni, erhi anali embere zago muli ezo nsiku, - ega obwo, banacidôsa, mpu: «Ka nshubigendikoza entambala kuli bene Benyamini mwene wîrhu, nîsi ka ngwâsirwe ndeke?» Nyakasane anacishuza, erhi: «Ogendimulwîsa, bulya irhondo nakuhà ye».

Okuhimwa kwa Benyamini

²⁹ Lêro obwo, Israheli ahira omurhego eburhambi bwa Gibeya,

³⁰ n'oku lusiku lwa kasharhu, bene Israheli bashubirhabâlira bene Benyamini, bashubitwa ecigamba aha Gibeya nk'agandi mango.

³¹ Nabo bene Benyamini bahuluka, babugânana boshi n'olubaga, bacîyegûla n'olugo; barhondêra okuyîrha omu bantu nk'agandi mango; omu njira, nguma ejîre e Beteli, n'eyindi e Gibeya, omu ndimiro: bayîrha hôfi bantu makumi asharhu ga bene Israheli.

* **20:26 20, 26** Bene Israheli batamala barhondêra balaka (Rhulole muli Iz 3, 26; 47, 1; Ayu 2, 13; Lul 137, 1; Ezr 9, 3); bacîshalisa (Rhulole muli 2 Sam 7, 6; 2 Sam 12, 16): biri bimanyîso hy'emishîbo n'okucirhôhya.

³² Bene Benyamini bakaziderha, mpu: «Kandi rhwamabanigûza nk'agandi mango!» Bene Israheli boshi baderha mpu: «Rhuyâke, rhubayegûle n'olugo, bashimba ezi njira».

³³ Bene Israheli barhenga halya bâli, bagendiyi-manga aha Bali-Tamari. Nabo balya bâli murhego barhenga halya bali bacîfulisire omu kabanda ka Gibeya.

³⁴ Bantu bihumbi ikumi bya ntwâli za bene Israheli bahika ntyo aha Gibeya. Entambala yâbà nkali, na bene Benyamini barhâli bamanyire oku obuhanya bwabajirekwo.

³⁵ Nyakasane ahunya Benyamini embere za bene Israheli, bene Israheli banaciyîrha muli olwo lusiku, omu bene Benyamini bantu bihumbi makumi abirhi na birhanu na bantu igana, boshi bantu bahuma engôrho.

³⁶ Bene Benyamini babona oku lêro bamâhimwa. Ci kwônene okengêrage oku bene Israheli bacîyegûlaga kuli bene Benyamini bamulekera oluhyà, ebwa kubà bâli bacîkubagîre gulya murhego gwâbo bahiraga kuli Gibeya.

³⁷ Abo bantu bâli bacîfulisire bakanyiriza, bashagamukira omu Gibeya Kandi balîkûla: gulya murhego gwageza olugo loshi oku boji bw'engôrho.

³⁸ Bene Israheli boshî n'abo bantu bâli murhego, bâli erhi bayumvinye oku hano balangîra ecigî citumbûka omu lugo, banamanye oku bakola balimwo.

³⁹ Bene Israheli bahindamukira abâbo omu kulwa. Bene Benyamini bâli erhi bayîsire bantu makumi asharhu omu bene Israhelî, ba-

nakaziderha, mpu: «Okunali kandi rhwamuhu-makwo nka omu ntambala zàli ntangiriza».

⁴⁰ Ci kwônene, ecimanyîso erhi carhondîre okubonekana omu lugo, càli erya nkingi y'omugî, Benyamini anacihindamuka, lolà oku olugo loshi lukola luli muyongo omu nkuba malunga.

⁴¹ Bene Israheli bahindamuka; Benyamini arhungwa n'obwôba erhi abona obuhanya bwa-mamujakwo.

⁴² Bahindamula omugongo embere za bene Israheli, bakola bayâkira ebw'irungu, ci kwônene entambala yanabananîrakwo, nabo abakazigirhenga omu lugo babamalîrira ekarhî kâbo.

⁴³ Bagorha Benyamini, bayisha bamumin-isire buzira kuyimanga, bamuhima loshi kuhika ah'ishiriza lya Gibeya, olunda lw'e buzûka-zûba.

⁴⁴ Muli bene Benyamini mwâfà bantu bihumbi ikumi na munâni, boshi bali bantu ba ntwâli.

⁴⁵ Abandi bahindamula omugongo, bakûla omulindi, bayâkira omw'irungu ebwa Ibuye lya Rimoni, banacigwanyanya bandi bantu bihumbi birhanu omu njira, babagorha hôfi hôfi, kuhika aha Gideomi, babayîrhamwo bantu bihumbi bibirhi.

⁴⁶ Abafîre† muli bene Benyamini boshi olwo lusiku bahika omu bantu bihumbi makumi abirhi na birhanu, boshi bantu bahuma engôrho, boshi bantu ba ntwâli.

† 20:46 20, 46 Okwo kuherêrekerâ n'okuhimwa kwa ngasi baguma kwo bwâli nka buhane Nnâmahanga ahâga bene Israheli bàmugomeraga: Bakaziharâmya ba-nyamuzinda b'obunywesi, b-nakazilama nka bapagani.

⁴⁷ Bantu magana gali ndarhu gônene bahindwîre omugongo, bayâkira omw'irungu, ebw'ibuye lya Rimoni; banacibêra eyo munda ebw'ibuye lya Rimoni, myêzi ini.

⁴⁸ Bene Israheli bashubira emwa bene Benyamini; ecihugo coshi bacigeza oku bwôji bw'engôrho, kurhenga oku ngo ngumagumà, kuhika oku bishwêkwa byâli masô manji, na kuhika oku ngasi ehi banabwîne hyoshi. Bayôca ngasi lugo banashimanyire.

21

Entanya za Bene-Israheli

¹ Bene Israheli bâli erhi bahigîre aha Mispa, mpu: «Ntâye ciru n'omuguma wahâna mwâli wâge emwa bene Benyamini».

² Olubaga lwanacishubira e Beteli, lwatwa akacâma aho, embere za Nyamuzinda kuhika bijingo. Lwakazilogôshera, lwalaka lwanakaziderha, mpu:

³ «Cirhumirage, yâgirwa Nyamubâho Nyamuzinda w'Israheli, okûla kubà omu bene Israheli, okubona habulikana mulala muguma gw'Israheli».

⁴ Erhi buca, olubaga lwazûka lubungubungu, lwayûbaka oluhêrero halya, barherekêra enterekêro z'ensirîra n'nterekêro z'omurhûla.

⁵ Bene Israheli banaciderha, mpu: «Ndi w'omu milala ya bene Israheli yoshi orhayishiri muno mbugânano embere za Nyakasane?» Bulya bâli

erhi bahânyire eciragâne cinene kuli olya orhay-ishiri emunda Nyakasane ali aha Mispa, baderha mpu oyo anafè.

⁶ Ci kwônene bene Israheli bayumva obwonjo bwa Benyamini, mwene wâbo, banaciderha, mpu: «Mulala muguma gwamahwâga obu muli bene Israheli!

⁷ Kurhi rhwabajiriraga lyo rhuhashibona abakazi kuli balya bacisigîre? Rhwono rhwalagânîne embere za Nyakasane oku rhurhabahè abanyere mpu babè bakâbo».

Abânanyere bashugi b'e Yabeshi bahâbwa bene Benyamini

⁸ Kandi bashubidôsanya, mpu: «Ka hali omulala guruhayishire embere za Nyakasane omu bene Israheli boshi, aha Mispa?» Na, lolà oku ntâye ciru n'omuguma w'e Yabeshi ôbà omu Galadi, wayishire oku cihando omu mbugânano.

⁹ Bajira omubalè gw'olubaga, na lolà oku ntâye ciru n'omuguma w'e Yabeshi ôbà omu Galadi wayishire.

¹⁰ Okubundi olubaga lwanacirhuma emwâbo ngabo ya bihumbi ikumi na bibirhi b'omu ntwâli, banacibahà eri irhegeko; mpu: «Mukanye, mugendigeza oku boji bw'engôrho abantu banayûbaka omu Yabeshi olya ôbà omu Galadi boshi, balume, abakazi n'abâna.

¹¹ Alagi oku mwayishijira: Mwaherêrekeza* ngasi wa bûko mulume, ngasi mukazi okola

* **21:11 21, 11** Ago marhegeko g'okukola amaligo gâlîshushîne n'amarhegeko g'entambala za mîramîra (Mib 31, 15-18)

oyishi encingo y'omulume, muleke abanyere». Ntyo kwo banajizire.

¹² Bashimâna omu bantu b'e Yabeshi ôbà omu Galadi, banyere ba babikira magana anni barhalibasagimanyana na mulume omu kulâla naye: banaciyisha babadwîrhe oku cihando, aha Silo oli omu cihugo ca Kanâni.

¹³ Okubundi embugânano yoshi yanacirhuma entumwa emwa balya bene Benyamini bâli okw'ibuye Iya Rimoni, banacibabwîra mpu bayagaluke, bakola bahîrwe omurhûla.

¹⁴ Benyamini ayagaluka ago mango, banacibahà abakazi, baligi balya harhayirhagwa omu bakazi boshi b'e Yabeshi oli omu Galadi, ci kwônene barhabonaga ababalumîra.

Abânanyere h'e Silo babakulwa

¹⁵ Olubaga lwàli luberiîe bene Benyamini obwonjo bwenêne, ebwa kubà Nyakasane anahizire omurhûla omu milala ya bene Israheli.

¹⁶ Abashamuka banaciderha, mpu: «Kurhigi rhwajira lyo rhubona abakazi rhwahà balya bene Benyamini bacisigîre, ebwa kubà abakazi b'emwa Benyamini bayîsirwe hoshi?»

¹⁷ Banaciderha, mpu: «Kukwânîne rhukenge obuhashe bwa abà bene Benyamini bacisigîre, harhagibà omulala gwahirigirha omu bene Israheli.

¹⁸ Rhwono rhurhankacihashibahà abanyere bîrhu mpu habayanke, babè bakâbo». Bulya bene Israheli bahânyire eciragâne mpu: «Ahehêrerwe owankahà bene Benyamini omukazi».

¹⁹ Banaciderha mpu: «Lolà oku olusiku lukulu lwa Nyakasane lukola luli hôfi lubè aha Silo, olunda lw'e mwênè lwa Beteli, ebuzûka-zûba bw'enjira esokire e Beteli, aha Sikemi, n'olunda lw'emukondwè lwa Lebona».

²⁰ Okubundi banacihà bene Benyamini eri irhegeko, mpu: «Mukanye mugendicifulika omu mizâbîbu.

²¹ “Mukazihengûza, na bano abanyere b'e Silo bayisha balisâma omungondo, mwanapamuka mulya mizâbîbu, mwanabakula ngasi muguma owâge mukazi muli abo banyere b'e Silo, mwanacîshubirira omu cihugo ca bene Benyamini”.

²² “Erhi b'îshe nîsi erhi bene wâbo bankayisha mpu balihakana emunda rhuli, rhwanababwîra nti: Murhubabalire kuli bo, bulya rhurhashaga okubonera ngasi muguma owâge mukazi oku matabâro. Na kandi arhali mwe mwabahagabo, bulya acibâga ntyo, mwâli mwajira kubî”».

²³ Bene Benyamini banacijiraga ntya: bakazibakula ngasi muguma owâge munyere muli balya banyere balisâma. Bababakula, banabagendana omu cihugo câbo, bashubiyûbaka engo, banazibêramwo.

²⁴ Muli ago mango bene Israheli harhenga aho, ngasi muguma ashubira omu mulala gwâge n'omu bûko bwâge; kurhenga aho, ngasi muguma arhôla omwanya gwâge.

²⁵ Ago mango ntà mwâmi wabâga omw'Israheli; ngasi muguma akazâgijira oku anabwîne kuli kwinjà omu masù gâge.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e